

Homosexualita z pohledu studentů vysokých škol

Hana Pilířková

Bakalářská práce
2016

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Hana Pilíšková

Osobní číslo: H13065

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Sociální pedagogika

Forma studia: prezenční

Téma práce: Homosexualita z pohledu studentů vysokých škol

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti sexuality, homosexuality a jejího pojetí v rámci české legislativy.

Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného problému.

Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníkového šetření.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BRZEK, Antonín a Jaroslava PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. Třetí pohlaví. Praha: Scientia Medica, 1992. ISBN 80-85526-03-4.

HRUŠÁKOVÁ, Milana. Zákon o rodině: Zákon o registrovaném partnerství: komentář. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-061-4.

CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

JANOŠOVÁ, Pavlína. Homosexualita v názorech současné společnosti. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

PROCHÁZKA, Ivo. Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe. Brno: STUD, 2002. ISBN 80-238-8850-1.

SEIDL, Jan. Od žaláře k oltáři: Emancipace homosexuality v českých zemích od roku 1867 do současnosti. Brno: Host, 2012. ISBN 978-80-7294-585-6.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Eva Šalenová

Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

9. prosince 2015

Termín odevzdání bakalářské práce:

27. dubna 2016

Ve Zlíně dne 9. prosince 2015

doc. Ing. Anežka Lengalová, Ph.D.

děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.

ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 26.3.2016

P. Lišková

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Abstrakt česky

Tato bakalářská práce se zabývá homosexualitou z pohledu studentů vysokých škol. Cílem práce je zjistit názor vysokoškolských studentů na tuto problematiku a případné rozdíly mezi názory v závislosti na jejich oborovém zaměření. Práce je rozdělena do dvou částí a to na teoretickou a praktickou. Teoretická část se zaměřuje na vysvětlení základního pojmosloví z oblasti lidské sexuality a následně se zabývá homosexualitou. Pozornost se dále soustředí na vztahy společnosti k homosexuálně orientovaným jedincům v dnešní době i během různých historických období. Praktická část je věnována výsledkům kvantitativního výzkumu realizovaného formou dotazníkového šetření.

Klíčová slova: coming out, gay, homofobie, homosexualita, lesba, práva homosexuálů, sexuální orientace

ABSTRACT

This bachelor thesis deals with homosexuality from the point of view of university students. The aim of this work is to discover the students' opinion on given problematics and respective differences in their opinions deriving from their field of study. The work is divided into theoretical part and a practical part. The theoretical parts concentrates on explanation of basic terminology of human sexuality and homosexuality itself. The focus then shifts to the relationship of the society towards homosexually oriented people today and in various historical periods. The practical part is dedicated to the results of a quantitative research realised through questionnaire survey.

Keywords: coming out, gay, homophobia, homosexuality, lesbian, homosexual rights, sexual orientation

Poděkování

Mé poděkování patří především Mgr. Evě Šalenové za její odborné vedení, cenné rady a připomínky. Děkuji také své rodině a nejbližším přátelům za neutuchající podporu při psaní mé bakalářské práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 LIDSKÁ SEXUALITA	11
1.1 VÝVOJ SEXUÁLNÍHO ZÁJMU	12
2 HOMOSEXUALITA	14
2.1 PŘÍČINY VZNIKU HOMOSEXUALITY.....	15
2.2 COMING OUT	16
2.3 HOMOFOBIE	18
2.4 HOMOSEXUALITA OPTIKOU LEGISLATIVY.....	19
2.4.1 Registrované partnerství.....	20
2.4.2 Osvojování dětí	21
3 PŘÍSTUPY K HOMOSEXUALITĚ V PRŮBĚHU DĚJIN	23
3.1 VNÍMÁNÍ HOMOSEXUALITY V DNEŠNÍ SPOLEČNOSTI	26
3.1.1 Výzkumy z oblasti homosexuality	27
II PRAKTICKÁ ČÁST	28
4 VÝZKUMNÝ PROBLÉM	29
5 DESIGN VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ	30
5.1 VÝZKUMNÉ CÍLE	30
5.2 VÝZKUMNÉ OTÁZKY	30
5.3 VÝZKUMNÝ SOUBOR	31
5.4 METODA A TECHNIKA SBĚRU DAT	31
5.5 ZPRACOVÁVÁNÍ DAT	32
6 ANALÝZA A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	33
6.1 SHRnutí VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ	54
6.2 DOPORUČENÍ PRO PRAXI.....	58
ZÁVĚR	60
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	62
SEZNAM GRAFŮ	65
SEZNAM PŘÍLOH	66

ÚVOD

V této bakalářské práci se budeme zabývat problematikou homosexuality z pohledu studentů vysokých škol, neboť i pro dnešní společnost je to poměrně kontroverzní téma, které je schopné vyvolat vášnivé diskuze. Je ovšem potřeba si uvědomovat a chápat, že mezi námi byla odpradáвна. Homosexualita není trendem moderní doby, objevovala se v různých dobách i kulturách a mnohdy byly vztahy mezi osobami stejného pohlaví považovány za velmi hodnotné. Lidé s homosexuální orientací si v minulosti prošli těžkými časy, z kterých bychom měli čerpat ponaučení a směřovat díky nim stále kupředu. Ačkoli v současnosti Česká republika projevuje v otázce homosexuality relativně liberální přístup, ve společnosti nadále přetrvává množství předsudků a netolerance mnohdy plynoucích z nedostatečných nebo zkreslených informací (Nedbálková, 2007, s. 24; s. 5). Z výše uvedených důvodů je potřebná osvěta tématu, snaha pokusit se uvést mylné informace na pravou míru, aby bylo možné předcházet zaběhnutým stereotypům a prohloubit se tolerance, nikoli její pravý opak.

V literatuře se daným tématem zabývají např. Jan Seidl, Jiří Fanel, Kateřina Nedbálková, dokonce i bývalá ministryně pro lidská práva a národnostní menšiny Džamila Stehlíková s pomocí pracovní skupiny pro otázky sexuálních menšin zpracovala text věnující se zmíněné oblasti. Dále můžeme uvést Olgu Pechovou nebo Pavlínu Janošovou, která mimo jiné realizovala i rozsáhlý výzkum, který byl publikován v praktické části její knihy „Homosexualita v názorech současné společnosti“ z roku 2000, kdy zkoumala názory vybraných skupin lidí v otázce homosexuality.

Cílem této bakalářské práce je u studentů vysokých škol zjistit nejen názor týkající se homosexuality, ale i případné odlišnosti v závislosti na jejich oborovém zaměření, kdy se toto zaměření týká studentů humanitních a jiných než humanitních oborů. K vytvoření ucelené struktury je práce rozdělena na část teoretickou a praktickou, v nichž budeme postupovat vždy od nejobecnějších informací ke konkrétnějším. V teoretické části se zaměříme na vymezení základního pojmosloví v otázce lidské sexuality a následně se budeme zabývat přímo homosexualitou a oblastmi, které s ní úzce souvisí. Pozornost se bude dále soustředit na vztahy společnosti k homosexuálně orientovaným jedincům v dnešní době a během různých historických období. V praktické části si vymežíme design výzkumného šetření, a největší pozornost pak věnujeme výsledkům výzkumu a interpretaci dat. Na základě výsledků bude rovněž poskytnuto doporučení pro praxi.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 LIDSKÁ SEXUALITA

Lidská sexualita je mnohem komplikovanější, než si mnozí z nás představují. Jednotlivé pojmy související s touto oblastí mohou často splývat, díky čemuž dochází k jejich chybné interpretaci. V této kapitole si proto jejich význam ujasníme.

Víme, že „lidé se nerodí stejní. Liší se jeden od druhého nejen tím, jací jsou, jak vypadají, ale i tím, čemu a komu dávají přednost, kdo a co je přitahuje. Platí to v celém životě a platí to samozřejmě a možná nejzřetelněji i v sexuálních vztazích“ (Brzek a Pondělíčková-Mašlová, 1992, s. 9). Přitažlivost k druhému člověku zahrnující nejen stránku sexuální, ale rovněž emocionální, označujeme pojmem sexuální orientace (Ondrisová et al., 2002, s. 13). Podle Procházky (2002, s. 4) „je trvalou a neměnnou charakteristikou každého člověka“. Valná většina osob v naší společnosti je orientována heterosexuálně, což znamená, že svůj zájem směřuje k lidem opačného pohlaví, a proto jsou ostatní sexuální orientace považovány za menšinové (Šilerová, 2003, s. 88-89).

U sexuální orientace nejčastěji rozlišujeme zaměření heterosexuální a homosexuální. Avšak mezi těmito dvěma protipóly je možné narazit ještě na jednu orientaci, a tou je biseexualita. O ní hovoříme v případech, kdy člověka do určité míry přitahují jak osoby opačného, tak stejného pohlaví (Ondrisová et al., 2002, s. 14-15). Jedině zkrátka nedokáže přesně určit, zda více upřednostňuje ženy či muže (Zvěřina, 2003, s. 121). Stehlíková a kol. (2007, s. 11) navíc podotýká, že „mezi sexuology existuje spor o to, zda tvoří celoživotně bisexuálně zaměřeni lidé samostatnou skupinu, nebo zda se jedná o zanedbatelné výjimky“, a proto se většina autorů tomuto pojmu spíše vyhýbá.

Jak bylo zmíněno v úvodu kapitoly, lidská sexualita je opravdu komplikovaná, tím pádem ani sexuální orientace nemusí být u každého jedince vždy jednoznačně vyhraněna. Brzek a Pondělíčková-Mašlová (1992, s. 21) zmiňují, že heterosexuál může být přitahován a vzrušován i osobou stejného pohlaví. Taktéž je tomu v případě homosexuálně orientované osoby. K těmto situacím může docházet tehdy, jestliže nám osoba naší nepreferované orientace něčím imponuje např. určitou vlastností.

Dalším neméně důležitým pojmem je sexuální identifikace. Jedná se o čistě subjektivní záležitost, která vyjadřuje vnitřní pocity a sebepojetí (Procházka, 2002, s. 4). Jinými slovy určuje, za koho člověk sám sebe pokládá, zdali se ztotožňuje s rolí ženy nebo muže. Ve vztahu k sexuálnímu zaměření se pak považuje za heterosexuálně, homosexuálně či bisexuálně orientovaného. (Nedbálková, 2007, s. 3) Janošová (2000, s. 17-18) uvádí, že

sexuální prožívání, respektive obsahy snů a fantazií, jsou tím nejspolehlivějším ukazatelem sexuální orientace.

„Vnější projevem lidské sexuality je sexuální chování“ (Janošová, 2000, s. 15). Zvěřina (2003, s. 120) upozorňuje, že je velmi důležité rozlišovat mezi chováním čili určitou sexuální aktivitou a sexuálním zaměřením, které je vnímáno jako „stav jednoznačného a trvalého směřování sexuálního zájmu“ (Hartl a Hartlová, 2010, s. 371). Většina lidí se po celý život v rámci sexuálních aktivit řídí podle své sexuální orientace a identifikace, ale neděje se tak vždy (Procházka, 2002, s. 4-5). Pokud je např. heterosexuálnímu jedinci po určitou dobu znemožněn pohlavní styk s opačným pohlavím, může se v tomto období uchýlit k homosexualitě. Avšak velká část sexuologů je pevně přesvědčena o tom, že jsou-li výkyvy týkající se sexuálního chování osob dobrovolné, nijak to neovlivní jejich dosavadní orientaci. (Janošová, 2000, s. 15) Z výše zmíněných poznatků tedy vyplývá, že sexuální orientace se nemusí nutně shodovat s fyzickou sexuální aktivitou.

1.1 Vývoj sexuálního zájmu

Prvních šest let života, které dítě prožije primárně v rodinném kruhu, je označováno jako období psychosexuálního vývoje dítěte. Zájem o sexualitu se u člověka objevuje už v raném období dětství. Kolem 1. až 2. roku života děti pozorují a zkoumají své tělo, jinými slovy zjišťují své tělesné uspořádání. Zhruba ve 2 - 3 letech u nich dochází k uvědomění si vlastního pohlaví (Šilerová, 2003, s. 50-51) s čímž souhlasí i Hartl a Hartlová (2010, s. 212) a pouze dodávají, že dítě v souladu se svým pohlavím přijímá např. chování, oblékání i hračky, které mu přísluší. V této době dítě také formuluje svá první slůvka a začíná mluvit, což je spojeno nejen s utvářením pevné sexuální identifikace (Zvěřina, 2003, s. 54), kdy dítě zpravidla přijímá své pohlaví, ale i se zájmem zjistit, odkud se vzalo, či jak přišlo na tento svět (Šilerová, 2003, s. 50). Zásadní je v tomto období „identifikace s rodičem stejného pohlaví a komplementace, tedy doplňování s rodičem pohlaví opačného“ (Brzek a Pondělíčková-Mašlová, 1992, s. 11).

K plnému pochopení pohlavní identity dítě dospívá někdy ve středním školním věku (Hartl a Hartlová, 2010, s. 212). Šilerová (2003, s. 54) konkrétně uvádí, že k tomu dochází mezi 9. až 12. rokem, kdy je skutečnost býti ženou či mužem, obvykle přijímána pozitivně. Ve výjimečných případech se pohlaví, které bylo člověku dáno biologicky, liší od jeho vnitřního cítění. Což znamená, že je sice osoba biologicky ženou nebo mužem, ale přesto se cítí být opačným pohlavím. V takové situaci mluvíme o transsexualitě.

Jako životní období je označována doba dospívání, která je spojena s utvářením schopností mladých lidí pro sexuální chování v dospělosti (Zvěřina, 2003, s. 55). V tomto čase člověk začíná pociťovat náklonnost k osobám opačného či stejného pohlaví a dochází k prvním stavům zamilovanosti (Ondrisová et al., 2002, s. 62). Okolo 15. roku života, na přelomu mezi pubescencí a adolescencí, se začínají formovat první skutečné vztahy, pro které je zpočátku charakteristická jejich nestálost (Šilerová, 2003, s. 55). Podle Vágnerové (2012, s. 475) „v adolescentním období dochází k uvědomění vlastní sexuality, k prvním intenzivnějším prožitkům tohoto typu“. Nicméně samotné zahájení sexuálního života jedince je velmi individuální. Někteří začínají se sexuálním životem, aniž by dosáhli zákonné hranice 15 let, druzí čekají se zahájením i do 20. roku života nebo ještě déle (Šilerová, 2003, s. 56).

2 HOMOSEXUALITA

V následující kapitole si vysvětlíme, co si pod homosexualitou představit, zaměříme se na definování samotného pojmu a rovněž na možné příčiny vzniku. Pozornost budeme dále věnovat nejen nesnázím, kterými si musejí takto orientovaní lidé procházet, ale i právní oblasti, v níž je homosexualita legislativně ukotvena.

Výraz homosexualita nebyl v první polovině 19. století vůbec znám. Poprvé se objevil až v roce 1869 a zavedl jej Karl Maria Kertbeny, vlastním příjmením Benkert, který bojoval za zrušení trestu za homosexualitu v Severoněmeckém spolku. (Seidl et al., 2012, s. 63-64). Termín použil ve smyslu lásky člověka k osobě stejného pohlaví, čímž měl na mysli nejen vztah založený na citech, ale i schopnost dívat se na stejné pohlaví jako na objekt své sexuální touhy, být jím přitahován a vzrušován, s tendencí mít s ním pohlavní styk (Brzek a Pondělíčková-Mašlová, 1992, s. 19). Samotný pojem homosexualita je spojením řeckého slova homos, které překládáme jako „stejný“ a latinského slova sexus, což znamená „pohlaví“ (Fifková, 1998, s. 76).

Co se týče definic homosexuality, existuje jich bohaté množství. Obecně se za homosexuála považuje člověk, který je přitahován jedincem stejného pohlaví (Atkinson et al., 2003, s. 376), přičemž ona přitažlivost v sobě zahrnuje jak stránku sexuální, tak citovou (Nedbálková, 2007, s. 2). Ve své podstatě se jednotlivé definice neliší, ovšem rozdíly ve vnímání dané dobou a situací ve společnosti jsou viditelné. Vždyť homosexualita byla dlouhou dobu pokládána za nemoc, Světová zdravotnická organizace WHO ji vyňala ze seznamu sexuálních nemocí až v roce 1992 (Pechová, 2007a, s. 48). V dnešních dnech je homosexualita v řadě vyspělých zemí včetně České republiky pokládána za variantu sexuální orientace (Polášková, 2009, s. 35) a odborníci se snaží homosexuálně orientovaným jedincům usnadnit přijetí sebe samých takových, jací jsou a budou (Brzek a Pondělíčková-Mašlová, 1992, s. 64-65).

Uvedme si nyní pár příkladů zmíněných definic, na kterých je proměna ve vnímání homosexuality nejvíce patrná. Např. Brzek a Pondělíčková-Mašlová (1992, s. 19) zmiňují, že se jedná o „celoživotní, neměnný a nositelem nezapříčiněný a nezvolený [...] stav, jenž je charakterizován tím, že nositel tohoto stavu je pohlavně přitahován a vzrušován osobami stejného pohlaví“. Janošová (2000, s. 13) ve své knize „Homosexualita v názorech současné společnosti“ podotýká, že tato definice je psána z lékařského pohledu a vznikla ještě za doby, kdy byla homosexualita pokládána za nemoc. Pokud vezmeme v potaz slova, kte-

rá jsou v ní uvedena, působí toto pojetí jako určitá forma obhajoby, staví homosexuály do role, ve které jsou díky své orientaci znevýhodněni. Rovněž se zaměřuje pouze na sexuální přitažlivost, ale už nebere v úvahu citovou stránku.

O několik let později se k homosexualitě vyjádřila Fifková (1998, s. 76), kdy podle ní „nejde o jiný druh lásky. Homosexuální muži se zamilovávají do mužů stejným citem jako heterosexuální lidé do sebe navzájem a stejně jako homosexuální ženy do žen“. Na tomto vyjádření můžeme vidět, že autorka zaujímá velmi tolerantní stanovisko, a to zejména tím, že staví homosexuální vztahy na stejnou úroveň s těmi heterosexuálními.

2.1 Příčiny vzniku homosexuality

Jednoznačná odpověď na otázku, jak homosexualita vzniká a proč jsou někteří jedinci sexuálně přitahováni stejným pohlavím, doposud neexistuje. Podle Janošové (2000, s. 25) se teorie vysvětlující vznik homosexuality do značné míry různí, roli v tomto případě hraje i konkrétní vědecký obor, ze kterého odborníci vycházejí. Je známo hned několik teorií, ze kterých si nyní uvedeme ty nejčastější.

První z nich jsou teorie biologické, které považují genetiku a vývoj v prenatálním období za jedny z nejdůležitějších aspektů majících podíl na vzniku homosexuality. Výzkum amerických vědců z roku 1993 prokázal, že u mužů nese gen či geny, které jsou odpovědné za homosexuální orientaci, s největší pravděpodobností pohlavní chromozom X zděděný od matky. Avšak žádný rozdíl v genetickém vybavení homosexuálních a heterosexuálních žen dosud objeven nebyl. (Hamer, 1993 cit. podle Janošová, 2000, s. 26) Ze studií dvojčat, které zmiňují Bailey a Pillard (1995 cit. podle Atkinson et al., 2003, s. 384), také vyplynulo, že u jednovaječných je mnohem větší pravděpodobnost stejné sexuální orientace než u dvojvaječných. Na druhou stranu Brzek a Pondělíčková-Mašlová (1992, s. 27) uvádějí, že v případě jednovaječných dvojčat vyšetřovaných v Sexuologickém ústavu v Praze, bylo homosexuální pouze jedno, ačkoli byla obě vychovávána společně. Shrňeme-li si dosavadní poznatky, můžeme říci, že „určitá genetická podmíněnost homosexuality nepochybně existuje, nikoli však jednoznačně“. Pozornost se dále soustředí i na působení hormonů na nervový systém a na sexuální centra mozku v průběhu vývoje v prenatálním období. Fifková (1998, s. 76) se přiklání k názoru, že „sexuální orientace člověka je výsledkem vrozených dispozic a nitroděložního vývoje plodu“.

Další teorie přisuzuje význam prostředí a výchově, kdy na vývoj člověka působí různé psychologické, sociální a jiné vlivy, např. může jít o chování rodičů vůči jejich dítěti. Avšak řada odborníků se shoduje na tom, že člověk může být těmito faktory ovlivněn jen v raném věku svého dětství, což je asi do třetího roku života. Údajně hrají zmíněné vlivy větší roli u jedinců, kteří již mají nějaké genetické dispozice, nebo se u nich odehrál odlišný prenatální vývoj. (Janošová, 2000, s. 28)

Většina odborníků se dnes shoduje na tom, že při vzniku homosexuální orientace působí více činitelů najednou. Je možné, že biologické faktory samy o sobě nepostačují ke vzniku homosexuality, na druhou stranu ani psychologické a sociální vlivy bez biologického základu nepřispějí k tomu, aby se z člověka stal homosexuál. (Pondělíček 2000, s. 154) Výše popsané teorie nám ale zcela vylučují možnost, že homosexuální orientace se vyvíjí až v období pubescence. Ačkoli nejsou příčiny homosexuality doposud jednoznačně vysvětleny, jisté je to, že je o ní rozhodnuto daleko dříve, než začneme svou sexualitu vnímat.

2.2 Coming out

„Pro proces sebepřijetí a vyrovnávání se s homosexuální orientací se vžilo pojmenování coming out“ (Weiss et al., 2010, s. 115). Jedná se o zkrácenou verzi anglického „Coming out of the closet“, v překladu vyjít z vlastního uzavření, otevřít se (Ondrisová et al., 2002, s. 61). Řečeno jinými slovy, člověk začíná vnímat svou sexualitu, což ale není zdaleka vše. Pokud si někdo přizná svou odlišnost, jakýmsi druhým krokem v průběhu coming outu je někomu o své orientaci říct, svěřit se. Na tomto základě můžeme rozlišit coming out vnitřní, kdy dochází k rozpoznání určité sexuální orientace u člověka samotného, a vnější, kdy je tato informace předána okolí. (Stehlíková et al., 2007, s. 10) Ve výsledku by měl být člověk schopen vyrovnat se a přijmout svou sexualitu, najít si partnera, urovnat si své hodnoty i svou roli ve společnosti (Janošová, 2000, s. 21).

Povědomí o homosexuálech se šíří prostřednictvím vnějšího coming outu. V tomto smyslu se jedná o téměř nenahraditelnou roli, což potvrzuje i Stehlíková a kol. (2007, s. 10), která se zmiňuje o tom, že „viditelnost otevřených gayů a leseb je velmi zásadní pro akceptaci této menšiny ve společnosti“. Na druhou stranu ve své publikaci „Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR“ z roku 2007, která vznikla za přispění členů pracovní skupiny pro otázky sexuálních menšin ministryně pro lidská práva a národnostní menšiny, také podotkla, že coming out u nás přesto nebyl nijak vysoký.

Svou sexuální orientaci si začínáme obvykle uvědomovat v období dospívání, které je spojováno s příchodem prvních lásek. U chlapců má podle všeho k tomuto uvědomění docházet o něco málo dříve než u dívek. (Nedbálková, 2007, s. 6) O něco konkrétnější je Ondrišová a kol. (2002, s. 61), která uvádí, že člověk začíná první sympatie k osobě stejného pohlaví pociťovat někdy mezi 10. – 15. rokem života. Stále ale nedochází ke vnímání sebe sama jako homosexuála. To, že člověk není heterosexuálně zaměřen, obvykle zjišťuje mezi 13. - 19. rokem, ale objevují se i takové výjimky, kdy si lidé uvědomí svou orientaci až v mnohem pozdějším věku, nebo s ní dokonce mohou bojovat po celý život. Přesto jsou pubescence a adolescence nejčastěji uváděna jako období, kdy si lidé svou sexuální orientaci začínají ujasňovat a přicházejí na to, že nemusí být nutně heterosexuály (Janošová, 2000, s. 20; Procházka, 2002, s. 6). V tomto případě se nejedná o nic překvapujícího, vezmeme-li v potaz, o jaké době velkých změn hovoříme.

Avšak stejně jako nemáme pro coming out jednoznačně vyhraněný věk, neexistuje ani žádný podrobný manuál, podle něhož by mohli všichni postupovat. Každý člověk přistupuje k otázce ohledně své sexuality individuálně, nicméně cennou radou pro všechny může být, že „coming outem se nám bude procházet snáz, když budeme sami se sebou vyrovnaní a smíření“ (Nedbálková, 2007, s. 16). Což ale nemusí být vzhledem k následujícím překážkám jednoduché.

S homosexualitou je svázáno velké množství stereotypů a předsudků. Mezi lidmi často kolují velmi zkreslené informace, které jsou všeobecně známé a zažité, což může člověku proces přijetí své odlišné orientace značně stěžovat. (Nedbálková, 2007, s. 5) V dalším případě může coming out znesnadňovat obava z nepochopení a strach, jak by se s tím vyrovnala rodina či přátelé. Z výzkumu Talandové (1997, s. 22) vyplynulo, že pro 52 % dotazovaných žen bylo v té době nejvíce obtížné svěřit se právě rodičům. Pouze 15 % z nich naopak uvedlo, že jim byli rodiče opravdovou oporou. Ve srovnání s rodinnými příslušníky se jako silnější podpora projeví blízcí přátelé.

Homosexuálně orientovaní jedinci ovšem mají ve srovnání např. s etnickými menšinami menší „plus“ v tom, že jejich sexuální orientace může zůstat před zraky majoritní společnosti skryta (Stehlíková et al., 2007, s. 10). Nejedná se o nic neobvyklého, pokud se homosexuální člověk rozhodne svou orientaci tajit, aby se vyhnul případné zaujatosti vůči své osobě. Na druhou stranu, není-li schopen se s homosexualitou vyrovnat a přijmout ji, hrozí reálná možnost uzavření manželství s osobou opačného pohlaví. Situace tohoto charakteru velmi dobře popisuje Procházka (2002, s. 17), který uvádí, že tito lidé si buď svou

orientaci odmítají připustit, anebo si ji naopak uvědomují, ale touží např. po vlastním dítěti, nebo je k uzavření manželství dohnal tlak společnosti. Výjimkou nejsou ani případy, kdy si lidé svou homosexuální orientaci uvědomili až po sňatku s opačným pohlavím.

Další překážkou, kterou Procházka (2002, s. 18) zmiňuje, je společenská diskriminace. Ta často vyvolává pocit nejistoty, člověk se cítí vinný za to, kým je, což může coming out velmi výrazně narušit. „Nejlepší prevencí diskriminace je úspěšné dokončení coming outu, přijetí sebe sama v sebevědomém a vyrovnaném postoji, kdy se člověk nebojí hájit svou důstojností a lidská práva“.

V dnešní době už naštěstí nejsou překážky, které mnohdy napomáhaly k utajování sexuálního zaměření mezi lidmi, nepřekonatelné. Naše společnost zaujímá vůči homosexualitě relativně tolerantní stanovisko (Nedbálková, 2007, s. 24) a stává se poměrně běžnou záležitostí (Procházka, 2002, s. 12).

2.3 Homofobie

Homofobie je velmi rozšířeným pojmem vyskytujícím se ve spojitosti s homosexualitou, který zavedl Američan George Weinberg. Nejčastěji se používá ve smyslu negativních postojů a nepřátelského chování vůči lidem orientovaným na stejné pohlaví. V tomto případě nejde o fobii jakožto duševní poruchu, jak by se na první pohled mohlo zdát. (Pechová, 2007b, s. 54-55)

Pokud chceme homofobii přesně definovat, můžeme říci, že „představuje obavu či jiné nepříjemné pocity vyvolané v souvislosti s lidmi, kteří mají jinou než heterosexuální orientaci“ (Smetáčková a Braun, 2009, s. 12). Bohužel i v 21. století se můžeme stále setkávat s jedinci, kteří nejsou z nejrůznějších důvodů schopni akceptovat osoby, které se liší v tak intimní oblasti, jakou lidská sexualita dozajista je.

Lidé odjakživa měli a mají obavy z čehokoli, co je neobvyklé a odlišné. Pokud si něco nemohou racionálně a logicky zdůvodnit, vyvolává to v nich nejistotu z neznáma. A právě v tomto nachází Zvěřina (2003, s. 125) pravou podstatu homofobie.

Chceme-li uvést další z možných důvodů, proč mohou lidé zastávat negativní postoje vůči osobám s orientací jinou než heterosexuální, musíme se blíže seznámit s genderovou problematikou. Tuto oblast popisují autoři Smetáčková a Braun (2009, s. 18) a vysvětlují, že princip genderu, na kterém je naše společnost vystavěna, vychází z předpokladu, že mezi muži a ženami existují určité rozdíly, vyplývající jak z biologie, tak z dané kultury. Tyto

odlišnosti bývají většinou populací uznávány, protože jsou obvykle považovány za přirozené. Díky těmto rozdílům vytváří muž a žena ideální pár, protože se vzájemně doplňují, s čímž souvisí i stránka týkající se sexuality. V tomto případě je velmi výstižně konstatováno, že „je-li ideální komplementarita žen a mužů, je také ideální heterosexuality“.

V souvislosti s genderovými stereotypy rozlišují Smetáčková a Braun (2009, s. 19) dva případy, při nichž může k homofobním postojům docházet. Prvním případem jsou situace, kdy se lidé nějakým způsobem homosexuálně, bisexuálně či transsexuálně projeví. Druhá možnost tkví v tom, že každá společnost má určitou představu o ženách a mužích, o jejich chování či vzhledu, a pokud do této „tradiční představy“ nezapadají, mohou být lidmi označováni za lesby a gaye.

Ačkoli se názory jednotlivých autorů na příčiny homofobie podstatně liší, jisté je to, že ony negativní postoje směřované proti homosexuálně orientovaným často ústí v diskriminaci. Pechová (2007b, s. 55-56) uvádí, že „pojem diskriminace se vztahuje k reálnému chování, které je důsledkem těchto postojů“ a může se vyskytovat v mnoha podobách jako např. obtěžování, nerovné zacházení v oblasti zaměstnání či při využívání nejrůznějších veřejných služeb. V minulosti byli lidé na základě své sexuální orientace dokonce stíháni, a i když je v dnešní době zákaz diskriminace právně zakotven, stále se s jejími projevy můžeme setkávat, protože je velmi obtížně prokazatelná.

2.4 Homosexualita optikou legislativy

Česká legislativa se k homosexuálně orientovaným osobám vždy nestavěla tak tolerantně jako v dnešních dnech. V minulosti na našem území platily zákony, které pohlížely na homosexualitu jako na trestný čin, ovšem i přesto nepředstavovaly pro každého stejné nebezpečí. Fanel (2000, s. 391) výstižně konstatuje, že zákoníky „se sice vztahovaly na každého, ale panovnické hlavy kvůli tomu nepadaly“. To nás přivádí k závěru, že homosexualita se v tehdejších dobách trestala smrtí. Až za vlády Josefa II byl tento trest ke konci 18. století nahrazen uvězněním. (Ondrisová et al., 2002, s. 26)

Roku 1852 vstoupil v platnost nový trestní zákoník, který platil téměř 100 let až do roku 1950, ale v mnoha podstatných věcech se opíral o starší vydání z roku 1803, a tak byla homosexualita na tomto základě vnímána jako smilstvo proti přírodě. K velké míře snah o zrušení trestu za homosexualitu začalo docházet až v období první republiky. I před

1. světovou válkou byl sice tento požadavek několikrát vysloven, ale nikdo se tím blíže nezabýval. (Seidl et al., 2012, s. 22; s. 117-118)

Seidl a kol. (2012, s. 256-257) zmiňuje, že pár let po osvobození Československa panovalo v homosexuální společnosti silné přesvědčení, že se pomalu a jistě schyluje ke zrušení všeobecná trestnosti homosexuality. Avšak ani zcela nový trestní zákon, jenž nahradil ten z roku 1852, jejich naděje nenaplnil. Zlom nastal teprve s reformou trestního zákona platnou od roku 1961 (Fanel, 2000, s. 445) s účinností od prvního dne následujícího roku, která po mnoha letech alespoň částečně naplnila očekávání všech homosexuálně orientovaných lidí. Pohlavní styk dvou dospělých osob stejného pohlaví byl právně povolen, pokud se z jejich strany jednalo o vzájemně dobrovolný akt a zároveň splňovaly věkovou hranici, která byla stanovena na 18 let. (Seidl et al., 2012, s. 282) Za trestný čin ale zůstal považován homosexuální styk vzbuzující veřejné pohoršení či ten, za který byla poskytnuta peněžitá částka. Věci se daly znovu do pohybu až po revoluci v roce 1989, kdy byl 1. července následujícího roku novelizován trestní zákon, který posunul věkovou hranici pro homosexuální i heterosexuální styky na shodných 15 let, čímž před zákonem došlo k jejich zrovnoprávnění. (Brzek a Pondělíčková-Mašlová, 1992, s. 112)

Je nutné podotknout i skutečnost, že česká společnost mezitím dospěla až ke zmínce, zda stejnopohlavním párům umožnit či neumožnit uzavírání sňatků. Tato otázka se u nás poprvé veřejně objevila na sklonku 20. století, konkrétně se tak stalo v říjnu 1989. Pro zajímavost a světové srovnání byl už v Dánsku téhož roku v platnosti zákon o registrovaném partnerství. (Seidl et al., 2012, s. 370)

2.4.1 Registrované partnerství

Oblast týkající se partnerského soužití stejnopohlavních párů už má ve většině zemí legislativní úpravu, i když se můžeme stále setkat s takovými, které ji postrádají. Avšak právní úprava v jednotlivých státech není jednotná. Např. Španělsko či Nizozemí umožňují gayům a lesbám uzavírat manželství, což znamená, že vztahy osob stejného a opačného pohlaví jsou si před zákonem rovny. V řadě zemí se ale častěji setkáme s právním institutem registrovaného partnerství. (Stehlíková et al., 2007, s. 26-27)

V České republice mají stejnopohlavní páry možnost uzavřít registrované partnerství od roku 2006 (Nedbálková, 2007, s. 34). Umožnil jim to zákon č. 115/2006 Sb., který nabyl účinnosti 1. července výše zmíněného roku a registrované partnerství klasifikuje jako

„trvalé společenství dvou osob stejného pohlaví“, jenž se uzavírá souhlasným prohlášením před matričním úřadem (Česko, 2006).

Prosazení zákona o registrovaném partnerství má v našem státě bohatou historii. První návrh byl Poslanecké sněmovně předložen na konci roku 1997 (Seidl et al., 2012, s. 430) a následně ještě čtyřikrát (Stehlíková et al., 2007, s. 27). Přijetí zákona v roce 2006 zkomplikoval tehdejší prezident Václav Klaus, který ho vetoval. Avšak Poslanecká sněmovna jeho veto přehlasovala a v pořadí již pátý návrh tohoto zákona nabyl 1. července právní účinnosti. (Seidl et al., 2012, s. 449-450)

Jak už jsme se zmínili výše, registrované partnerství a manželství není totéž. Ve srovnání s manželskými páry mají ty registrované v rámci české legislativy jen velmi omezená práva (Stehlíková et al., 2007, s. 28). Podle Janošové (2000, s. 61) uzavírají lidé manželství z důvodu založení rodiny a výchovy potomků, avšak u stejnopohlavních párů dochází v tomto směru k potížím. Význam registrovaného partnerství spočívá především ve stvrzení jejich vztahu a v uspořádání majetkoprávních poměrů. Nedbálková (2007, s. 34) uvádí, že po jeho uzavření za sebe partneři sice mohou obstarávat běžné záležitosti, mají právo na sdělení informací o zdravotním stavu toho druhého, ale pozbývají např. právo na společný majetek. Stehlíková a kol. (2007, s. 28) dodává, že partnerům rovněž nenáleží nárok na vdovský či vdovecký důchod a jsou znevýhodněni i v oblasti současné úpravy dědického práva. Registrované partnerství dokonce neumožňuje ani osvojování dětí či možnost umělého oplodnění (Polášková, 2009, s. 36-38), čemuž se budeme více věnovat v následující kapitole.

2.4.2 Osvojování dětí

Osvojit dítě si podle zákona platného v České republice může každý a to bez ohledu na svou sexuální orientaci. Vše se ale změní v okamžiku, kdy stejnopohlavní pár uzavře registrované partnerství. Spolu s tímto životním krokem onu možnost osvojení dítěte ztrácí, neboť náš zákon v tomto případě neumožňuje nejen společné, ale zároveň i individuálního osvojení. Nic se nemění ani v situaci, kdy by chtěl jeden z partnerů osvojit biologického potomka svého partnera či partnerky, stejně jako tak může učinit manžel či manželka. Ale gayové a lesby ve stejnopohlavních svazcích toto právo nemají, i když se na výchově partnerova dítěte zpravidla podílejí stejnou měrou. (Stehlíková et al., 2007, s. 32-33) Avšak dne 6. srpna 2014 byla sněmovně předložena novela zákona o registrovaném partnerství, která má druhému z partnerů osvojení biologického dítěte svého protějšku umožnit

(PROUD, 2014). Pokud bude novela zákona o registrovaném partnerství schválena, přestanou žít děti, které vychovávají stejnopohlavní páry, v právní a sociální nejistotě a jejich rodiče v tomto směru dosáhnou rovnocenného postavení před zákonem (Vláda České republiky, 2015).

Velké úsilí do zlegalizování osvojení biologického dítěte partnera či partnerky v registrovaném partnerství, dává např. občanské sdružení PROUD (Seidl et al., 2012, s. 534), které si je vědomo toho, že kromě této možnosti na rodičovství nemají lesbické a gay páry příliš na výběr. Podíváme-li se na to z biologického hlediska, muži se oproti ženám ocitají v méně výhodném postavení, protože se jim nenabízí tolik možností, jak se stát rodiči a jejich téměř jedinou příležitostí ve stejnopohlavních svazcích je právě výchova vlastních dětí z předchozích vztahů. Naopak ženám se v rámci lesbického páru naskýtá šancí mnohem více, což potvrzuje Stehlíková a kol. (2007, s. 30-34), která zmiňuje, že pokud nemají děti z předchozích vztahů, mohou využít umělého oplodnění v některém ze států, jenž tuto možnost schvaluje. V České republice dochází v tomto směru k potížím, protože náš zákon povoluje umělé oplodnění pouze párům heterosexuálním. Jako další volba se nabízí oplodnění během heterosexuálního styku, což ovšem není pro mnohé lesbické páry ideálním řešením. Polášková (2009, s. 38) dále uvádí, že jedinou společnou alternativou jak pro lesbické, tak gay páry je pak možnost pěstounské péče, která je jim ovšem s uzavřeným registrovaným partnerstvím umožněna pouze individuálně. Společnými pěstouny se mohou stát jedině manželé.

V podstatě můžeme říci, že pokud si chtějí stejnopohlavní páry osvojit dítě, současná právní úprava České republiky se je spíše snaží přimět ke svazkům, které nejsou formálně zpečetěny. Polášková (2009, s. 38) navíc dodává, že v našem státě „jsou oficiální možnosti zakládající gayům a lesbám příležitost k rodičovství velmi omezené“.

3 PŘÍSTUPY K HOMOSEXUALITĚ V PRŮBĚHU DĚJIN

Jedna z posledních kapitol je věnována dějinám homosexuality, v níž si objasníme, jak lidé přistupovali k homosexuálně orientovaným jedincům v průběhu různých období. Nejprve si představíme samotné počátky, na které navážeme starověkým Řeckem a Římem a následně se zaměříme na proměny, k nimž došlo v dobách středověku, novověku a současných moderních dějin.

Mnozí autoři se snažili zmapovat historii sexuálního chování již od nejstarších dob naší civilizace. Díky tomu můžeme poměrně jistě tvrdit, že homosexuální styky se vyskytovaly ve všech obdobích i kulturách. (Ondrisová et al., 2002, s. 22) K tomuto tvrzení se přes nevelké množství informací přiklání i Brzek a Pondělíčková-Mašlová (1992, s. 105) a dodávají, že „lidé udržovali homosexuální styky přinejmenším několik století před počátkem našeho letopočtu“.

Starověké Řecko a Řím

V úvodu ke starověku je důležité zmínit, že starověké zmínky věnující se homosexualitě se výhradně zmiňují o homosexuálním chování a to především u mužů. Homosexualita v té době nebyla považována za variantu celoživotní sexuální orientace. Tehdy se lidé nedomnívali, že by jejich orientace mohla být neměnná bez možnosti vlastního rozhodnutí. (Janošová, 2000, s. 35)

Náklonnost k osobám stejného pohlaví se nejvíce projevovala v době starověkého Řecka. S největší pravděpodobností se jedná o jedinou společnost, která přistupovala k homosexualitě jako k plnohodnotnému sexuálnímu chování. (Brzek a Pondělíčková-Mašlová, 1992, s. 105) Homosexuální vztahy byly mnohdy považovány za hodnotnější než heterosexuální, protože ženy tehdy nezaujímalý v rámci společnosti důstojné postavení. Muži si proto často udržovali homosexuální vztah s obvykle mladším mužem jakožto rovnocenným partnerem. (Ondrisová et al., 2002, s. 24) Král Minos v té době dokonce „uzákonil lásku k chlapcům, aby předešel přelidnění“ (Fanel, 2000, s. 49). Ženská homosexualita se na druhou stranu s tolerancí příliš nesesetkávala, jedinou známou ženou z tohoto období je básnířka Sapphó, která žila na ostrově Lesbos, kde byla láska mezi ženami rozšířená (Janošová, 2000, s. 43).

Vedle starověkého Řecka byla homosexualita určitou dobu tolerována i v Římě. Ten do značné míry přejímal znaky řecké kultury. Hlavní rozdíl v přístupu k homosexualitě zde spočíval v tom, že již nebyla na rovnocenné úrovni s heterosexualitou, a i když byla zpočátku velmi rozšířená, postupem času začala být vnímána jako projev nedostatku mužnosti a slabosti. Někteří císařové byli údajně zavražděni právě pro svou spojitost s homosexualitou a s nástupem císaře Konstantina Velikého skončilo období její tolerance. Na osoby, které byly přistiženy při homosexuálním styku, čekal rozsudek smrti. (Brzek a Pondělíčková-Mašlová, 1992, s. 106)

Středověk

Jak bylo již řečeno, s příchodem křesťanských císařů, kterým byl i Konstantin Veliký, starověké pojmání homosexuality nenávratně skončilo (Ondrisová et al., 2002, s. 25). Křesťanství se k homosexualitě stavělo zamítavě od samého počátku, ovšem i mezi církevními mysliteli se jednotlivé postoje lišily. Jedním z těch několika tolerantnějších byl např. Jan Zlatoústý, který vztah mezi osobami stejného pohlaví založený na skutečných citech neodsuzoval. (Brzek a Pondělíčková-Mašlová, 1992, s. 107)

O situaci, která panovala v Čechách, se dochovala první zmínka až z druhé poloviny 14. století, konkrétně z roku 1353. V té době byl Karlem IV. vydán tzv. Karolínský trestní kodex, na jehož základě byly pohlaví styky mezi osobami stejného pohlaví trestány smrtí. Tento trest byl platný téměř do konce 18. století, pak Josef II. určil jako mírnější trest uvěznění. (Ondrisová et al., 2002, s. 26)

Novověk a moderní dějiny

V období renesance se situace pro homosexualitu vyvíjela pozitivněji, i když postihy spojené s pohlavními styky mezi osobami stejného pohlaví byly stále aktuální, smýšlení lidí se začalo postupně vymaňovat z vlivu církve. Konec 18. století s sebou přinesl zviditelnění homosexuality, která postupně pronikala do podvědomí společnosti. Přispívaly k tomu zejména významné osobnosti té doby, které přestávaly svou odlišnou orientaci skrývat. (Janošová, 2000, s. 44-45)

Na sklonku novověku se homosexualita dostala pod drobnohled lékařů. Ve druhé polovině 19. století se Carl Heinrich Ulrichs o homosexualitě vyslovil jako o „třetím pohlaví“ a bo-

joval za zrušení trestu, které za ni hrozilo. O něco později přišel německý lékař Hirschfeld s myšlenkou, že homosexuální orientace je vrozená a byla dokonce sestavena petice, která se připojila k již probíhajícím snahám za zrušení trestnosti. (Brzek a Pondělíčková-Mašlová, 1992, s. 108-109)

Avšak tento příznivě nakloněný vývoj přerušil příchod fašismu a začátek 2. světové války. Velká míra diskriminace homosexuálně orientovaných jedinců se nejsilněji projevovala od roku 1933. (Ondrisová et al., 2002, s. 28) Rok na to začaly být sepsovány tzv. růžové seznamy, v nichž byli zaznamenáváni lidé s homosexuální orientací. Některé organizace a podniky, které byly s homosexualitou spojené, musely být uzavřeny. Všechna tato opatření byla výsledkem zpřísněného posuzování odlišné sexuální orientace. Odhaduje se, že odsouzeno bylo více jak 50 tisíc homosexuálů, z nichž část byla posílána do koncentračních táborů. Tam patřili mezi nejnižší vrstvy se ztíženými podmínkami a navrch byli označováni růžovými trojúhelníky, které sloužily k jejich rozlišení od ostatních vězňů. (Janošová, 2000, s. 47-48)

Po skončení 2. světové války byl osud, který potkal homosexuálně orientované jedince v koncentračních táborech, zamlčován. Pravda o jejich obětech začala vyplouvat na světlo až v 80. letech 20. století. Přesný počet těch, kteří zemřeli vinou své odlišné orientace, není znám, ale úmrtnost těchto lidí byla obrovská. Velká většina z nich se vůbec nedožila konce války a ti, kteří přežili, se zpravidla nedočkali žádného odškodnění. (Stehlíková et al., 2007, s. 16)

Po skončení války začala být homosexualita postupně dekriminálnízována. V Československu nastal zlom s platností nového trestního zákona od roku 1961, kdy zůstal podle § 244 trestně postihnutelný pouze pohlavní styk s osobou stejného pohlaví, která ještě nedosáhla plnoletosti. Toto ustanovení bylo v roce 1990 zrušeno na základě novelizace tehdejšího trestního zákona a věková hranice pro homosexuální i heterosexuální byla stanovena na 15 let. Od té chvíle začala být homosexualita vnímána jako společenský jev, což bylo doprovázeno i vznikem mnoha organizací, které hájily zájmy této sexuální menšiny. Sdružení organizací homosexuálních občanů, zkráceně SOHO, byla a dosud je jednou z neznámějších. (Janošová, 2000, s. 48-49)

3.1 Vnímání homosexuality v dnešní společnosti

Homosexuální lidé se od heterosexuálních liší pouze v jedné jediné věci, a to v sexuální orientaci. Proto si i oni zasluhují, aby jim v naší společnosti příslušelo plnoprávné postavení, jak výstižně konstatují Brzek a Pondělíčková-Mašlová (1992, s. 121). Díky celé řadě organizací, vlivem masmédií i zahrnutím homosexuality do sexuální výchovy na školách, informovanost o této sexuální menšině stoupá, s čímž narůstá i míra tolerance a to zejména u mladších generací (Janošová, 2000, s. 49).

Současná situace v České republice je ve srovnání s některými okolními státy podstatně příznivější, ačkoli podle Stehlíkové a kol. (2007, s. 43-44) stále nemůžeme hovořit o společnosti s rovnoprávným postavením homosexuálů. Podílí se na tom především většinové chování lidí odrážející se v jejich vnímání heterosexuality, která je podvědomě považována za jedinou obvyklou sexuální orientaci. Jedná se o tzv. heteronormativitu, někdy je také používán termín heterosexismus. Pechová (2007b, s. 55) zmiňuje, že předpoklad heterosexuality je běžným jevem, se kterým se dennodenně setkáváme. Např. chlapci jsou obvykle dotazováni, zda mají přítelkyni, téměř nikoho nenapadne zeptat se i na možnost přítele. To samé platí i při dotazování se dívek. Stehlíková a kol. (2007, s. 43) dodává, že na tento předpoklad narážíme nejen v každodenní konverzaci, ale také v legislativě, kdy je manželství umožněno uzavřít pouze párům opačného pohlaví. Toto smýšlení vychází v první řadě z převahy heterosexuálně orientovaných jedinců ve společnosti, ale rovněž z kultury dané země (Pechová, 2007b, s. 55). Dalším důvodem, který má podíl na nerovném postavení homosexuálů, je homofobie, o níž jsme se zmiňovali ve stejnojmenné kapitole. Poměrně důležité je také vnímat rozdíl mezi oběma zmíněnými pojmy, kdy homofobie je založena na tom, že menšinové je špatné, ohrožující, kdežto „heteronormativita je založena na podvědomém přesvědčení, že většinové je jediné správné (či dokonce jediné existující)“ (Stehlíková et al., 2007, s. 44)

Problematika homosexuality je v řadě zemí stále téma považované za tabu, na druhou stranu se v současné době najdou i státy, které se homosexualitě po právní stránce už plně otevřely. Ačkoli Česká republika své dveře homosexuálně orientovaným jedincům pootevřela teprve do půli, můžeme se přesvědčit, že i postoje veřejnosti se v této oblasti ubírají směrem kupředu.

3.1.1 Výzkumy z oblasti homosexuality

Od roku 2005 probíhá v České republice každoroční výzkum veřejného mínění týkající se práv homosexuálně orientovaných jedinců, jehož realizátorem je Centrum pro výzkum veřejného mínění. V době, kdy byl tento výzkum uskutečněn poprvé, bylo na otázky ohledně uzavření sňatku, registrovaného partnerství a osvojování dětí dotázáno přes 1 000 respondentů. K právu na uzavření svazku manželského se tehdy přiklonilo 38 % Čechů, pro registrované partnerství se kladně vyjádřilo celých 61 %, zatímco osvojování dětí podporovalo pouhých 19 %. Zaměříme-li se na samý typ výzkumu, který provedlo Centrum veřejného mínění i v roce 2015 s celkových počtem 1 043 dotázaných, zjistíme, že k právu na uzavření sňatku se tentokrát přiklonila téměř polovina a to 49 % respondentů. O pár procent rovněž stouply souhlasné názory na uzavření registrovaného partnerství, které tvořily 74 %. Ve srovnání s rokem 2005 byla otázka věnující se osvojování dětí rozšířená o možnost osvojení dětí jednoho z partnerů, k níž se přiklonilo 59 % a o možnost osvojení dětí z institucionální péče, kterou podpořilo 44 % dotázaných. Jak z těchto realizovaných výzkumů můžeme posoudit, nejvíce se u české populace proměnily názory na osvojování dětí, které jsou nyní znatelně pozitivnější, zatímco názory na právo uzavírání sňatků či registrovaného partnerství jsou v posledních letech relativně stabilní. (Centrum veřejného mínění, 2015)

Sociologický ústav společně s agenturou DEMA realizuje již od roku 1993 výzkum, který probíhá vždy v pětiletém intervalu a prokazuje, že to, jak je homosexualita lidmi vnímána, závisí především na faktorech, jako jsou např. pohlaví, věk, vzdělání apod. Z jeho výsledků vyplývá, že ženy bývají v tomto ohledu více tolerantní nežli muži (Weiss et al., 2010, s. 114) a rovněž osoby s vyšším vzděláním. Odmítavé postoje k homosexualitě zastupují převážně lidé staršího věku. (Zvěřina, 2003, s. 126)

Výzkumy realizované v oblasti homosexuality výrazně přispívají k obrazu České republiky jako poměrně liberální země ve srovnání s některými okolními státy. Zvěřina (2003, s. 126) navíc dodává, že „liberální postoje k homosexualitě jsou projevem většího uznání práv nejrůznějších menšin, mezi nimi i menšiny, která žije s partnery stejného pohlaví. Přiznáme-li takovým dvojicím určitou společenskou legitimitu, zvýšíme tím významným způsobem společenskou integraci nejpočetnější sexuální menšiny“.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 VÝZKUMNÝ PROBLÉM

Výzkumný problém této bakalářské práce se zaměřuje na problematiku homosexuality, a to konkrétně z pohledu studentů vysokých škol, neboť ačkoli má naše společnost k této sexuální menšině relativně liberální přístup, stále přetrvává množství předsudků a netolerance, často plynoucí z nedostatečných nebo zkreslených informací (Nedbálková, 2007, s. 24; s. 5). Tyto negativní ohlasy mohou některé homosexuálně orientované osoby dohánět do krajností, jež se projevují např. rizikovým chováním, za které jsou pak odsuzovány a část majoritní populace to může utvrdit v jejich předešlém přesvědčení. Z těchto důvodů je potřebná osvěta tématu, snaha uvést informace na pravou míru, aby bylo možné předcházet zaběhnutým stereotypům a prohloubit se tolerance společnosti, nikoli nezájem. V tomto směru můžeme vyzdvihnout i působení pedagoga ve škole, nebo pracovníků zaměstnaných v kontaktních centrech či centrech prevence apod., u kterých je zcela na místě, aby byli v otázce homosexuality informováni a otevření.

V literatuře se daným tématem zabývají např. Jan Seidl, Jiří Fanel, Kateřina Nedbálková, dokonce i bývalá ministryně pro lidská práva a národnostní menšiny Džamila Stehlíková s pomocí pracovní skupiny pro otázky sexuálních menšin zpracovala text, který se věnuje zmíněné oblasti. Dále můžeme uvést Olgu Pechovou nebo Pavlínu Janošovou, jež se věnovala i rozsáhlému výzkumu, který byl publikován v praktické části její knihy s názvem „Homosexualita v názorech současné společnosti“ z roku 2000. Cílem autorčina výzkumu bylo zjistit, jestli se různí názory vybraných skupin lidí v oblasti homosexuality a případně v čem, a zda se v jejich názoru odráží faktory jako pohlaví, věk, vzdělání apod. Nás především zajímá, že výzkumného šetření se z celkového počtu 408 respondentů, zúčastnilo 209 absolventů či studentů vysokých škol, kdy byly zkoumány odlišnosti v odpovědích na základě oborového zaměření. Autorka předpokládala, že studenti, jejichž obor se zaměřuje na práci s lidmi, jako je tomu u psychologie, speciální pedagogiky apod., budou v otázce homosexuality projevovat častěji tolerantní přístup, což se ve výsledku potvrdilo jen částečně. Velkou míru tolerance a empatie prokázali i studenti matematických a technických oborů, kdy byli o něco pozitivnější než studenti s psychosociálním zaměřením, kteří se častěji přikláněli ke klasickému soužití muže a ženy.

5 DESIGN VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

V designu kvantitativního výzkumu jsou uvedeny hlavní i dílčí výzkumné cíle a otázky, je zde popsán výzkumný soubor, metoda a technika sběru dat i způsob jejich zpracování. Největší pozornost je pak věnována výsledkům výzkumného šetření a interpretaci dat a v návaznosti na tyto výsledky je poskytnuto doporučení pro praxi.

5.1 Výzkumné cíle

Hlavním výzkumným cílem je zjistit názor studentů vysokých škol na homosexualitu a případné rozdíly mezi názory v závislosti na jejich oborovém zaměření, kdy se toto zaměření týká studentů humanitních a jiných než humanitních oborů.

V souladu s hlavním výzkumným cílem byly stanoveny dílčí výzkumné cíle:

1. Zjistit názor studentů vysokých škol na homosexuálně orientované jedince.
2. Identifikovat co podle studentů vysokých škol přispělo k vytvoření jejich názoru na homosexualitu.
3. Charakterizovat stanovisko současné společnosti k homosexualitě z pohledu studentů vysokých škol.
4. Zjistit názor studentů vysokých škol v oblasti registrovaného partnerství a osvojování dětí.

5.2 Výzkumné otázky

Vzhledem ke stanovenému hlavnímu výzkumnému cíli byla formulována tato hlavní výzkumná otázka: Jaký je názor studentů vysokých škol s humanitním a jiným než humanitním zaměřením na homosexualitu?

V souladu s hlavní výzkumnou otázkou byly stanoveny dílčí výzkumné otázky:

1. Jak studenti vysokých škol pohlíží na homosexuálně orientované jedince?
2. Jaké faktory podle studentů vysokých škol přispěly k vytvoření jejich názoru na homosexualitu?
3. Jak se podle studentů vysokých škol staví k homosexualitě současná společnost?
4. Jak studenti vysokých škol přistupují k oblasti registrovaného partnerství a osvojování dětí?

5.3 Výzkumný soubor

Základním souborem výzkumného šetření byli studenti všech vysokých škol v České republice. Formou dostupného výběru byl základní soubor zúžen na výběrový, kterým se stali studenti vysokých škol s humanitním a jiným než humanitním zaměřením, jež se do výzkumu rozhodli zapojit. Osloveni byli studenti Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a České zemědělské univerzity v Praze.

Podle Klasifikace oborů vzdělání (CZ-ISCED-F 2013) byly do humanitního zaměření zahrnuty obory týkající se:

1. vzdělávání a výchovy
2. umění a humanitních věd
3. společenských věd, žurnalistiky a informačních věd
4. zdravotní a sociální péče či péče o příznivé životní podmínky

Do jiného než humanitního zaměření byly zahrnuty obory související s:

1. obchodem, administrativou a právem
2. přírodními vědami, matematikou a statistikou
3. informačními a komunikačními technologiemi
4. technikou, výrobou a stavebnictvím
5. zemědělstvím, lesnictvím, rybářstvím a veterinářstvím (Česko, 2015)

5.4 Metoda a technika sběru dat

Pro tento kvantitativní výzkum byla zvolena metoda dotazování a technika sběru dat pomocí dotazníkového šetření. V první řadě byl proveden předvýzkum, kdy se k dané konstrukci dotazníku vyjádřilo 15 studentů vysokých škol a podle jejich rad a doporučení byl dotazník následně poupraven do konečné podoby. V jeho úvodu byla vymezena oblast výzkumu, kterou se bakalářská práce zabývá a respondenti byli požádáni o jeho vyplnění na základě svých názorů a zkušeností. Dotazník obsahoval celkem 20 otázek a 3 podotázky, přičemž položky se skládaly z uzavřených, polouzavřených i otevřených otázek. Zveřejněn byl online pomocí webové aplikace Google Forms (www.docs.google.com/forms), odkud se podařilo získat 212 vyplněných dotazníků. 6 z nich bylo následně vyřazeno z důvodu uvedení již ukončeného studia na vysoké škole a celkový počet dotazníků použitých pro účely výzkumného šetření nakonec činil 206 kusů.

První dotazníková otázka byla identifikačního charakteru a zjišťovala aktuální zaměření studentů vysokých škol. V podotázce byli studenti požádáni o uvedení názvu svého oboru. Na to, jak studenti vysokých škol vnímají homosexuálně orientované jedince, se zaměřovaly otázky č. 2 - 7, faktory, které přispěly k vytvoření jejich názoru na homosexualitu, označovali v otázkách č. 8 - 10, stanovisko, jež podle nich zaujímá současná společnost k homosexualitě, zahrnovaly otázky č. 11 - 14 a jejich přístup k oblasti registrovaného partnerství a osvojování dětí zjišťovaly otázky č. 15 - 19. Poslední 20. otázka byla otevřená a dávala studentům vysokých škol možnost volného vyjádření k dané problematice.

5.5 Zpracování dat

Ke snadnějšímu zpracování a vyhodnocení dat přispěla již zmíněná webová aplikace Google Forms, která umožnila studentům vysokých škol dotazník vyplnit. Celkové výsledky byly následně převedeny do tabulkového editoru Microsoft Excel, ve kterém byly pomocí čárkovací metody zpracovány do finální podoby. Tento program zároveň přispěl k tvorbě grafů znázorňujících výsledky jednotlivých dotazníkových položek.

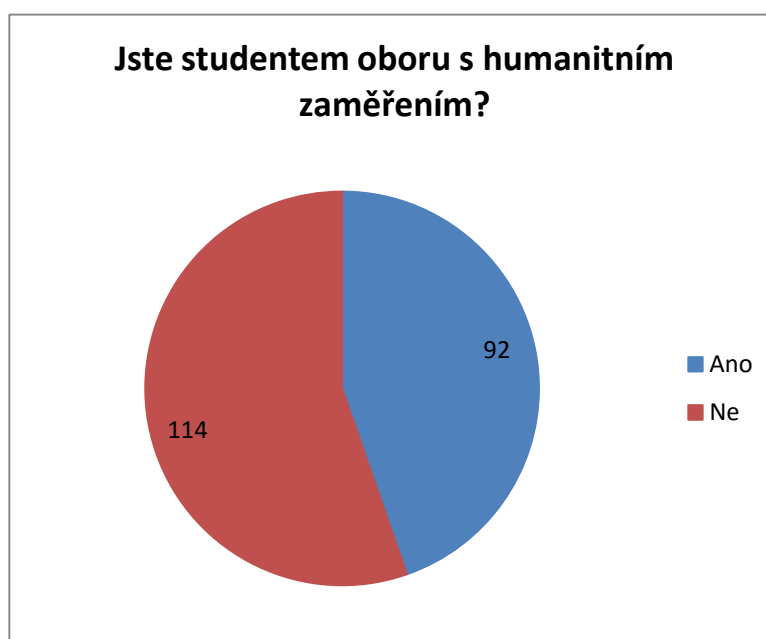
Při zpracování dat, stejně jako v celé praktické části, se vycházelo z odborné publikace „Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu“ od Miroslava Chrásky z roku 2007.

6 ANALÝZA A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU

V následující kapitole jsou představeny výsledky kvantitativního výzkumu, který byl realizován formou dotazníkového šetření. V první řadě je uvedena analýza výzkumného souboru, který tvořili studenti vysokých škol v závislosti na jejich oborovém zaměření. Pro znázornění složení výzkumného souboru byl zvolen výšečový graf a pruhový pro výčet jednotlivých oborů. Dále se pozornost soustředí na vyhodnocení ostatních dotazníkových otázek, jehož výsledky jsou znázorněny pomocí sloupcových grafů a doplněny o komentáře.

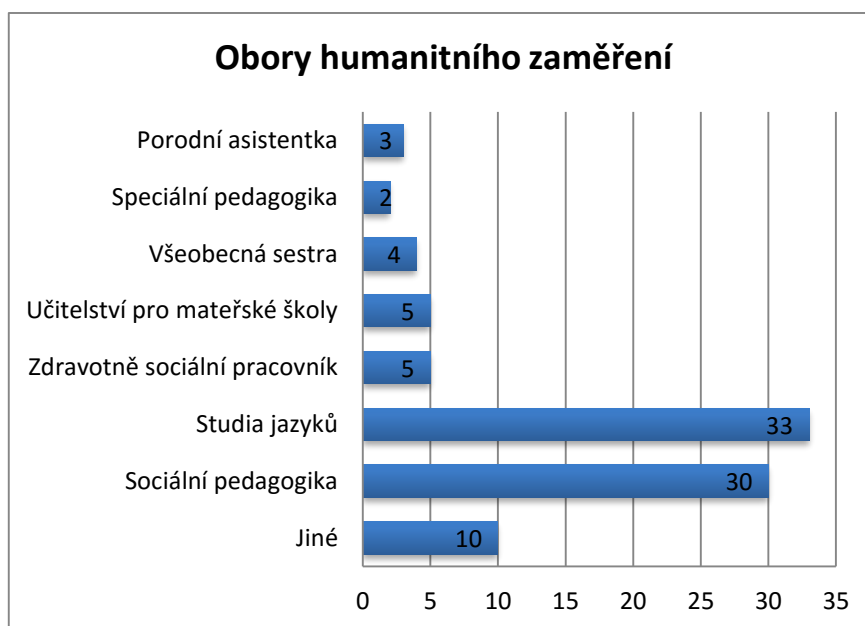
Graf č. 1 – Oborové zaměření studentů vysokých škol

Graf č. 1 zobrazuje členění respondentů podle jejich oborového zaměření na vysokých školách. Z celkového počtu 206 studentů bylo 92 s humanitním zaměřením, což je 44,66 % a 114 s jiným zaměřením, tj. 55,34 %. Skupina studentů s jiným zaměřením než humanitním byla tedy o něco početnější.

K této identifikační otázce náležela první podotázka, která se studentů vysokých škol dotazovala na konkrétní studující obor. Podotázka sloužila pro ověření, zda studenti v první dotazníkové otázce správně označili své oborové zaměření jako humanitní či jiné a zároveň přispěla ke zjištění absolventů vysokých škol, kteří nesplňovali podmínky pro výzkumný soubor. Jak bylo zmíněno už dříve v kapitole 5.4 metoda a technika sběru dat, 6 dotazníků bylo z důvodu uvedení již ukončeného studia na vysoké škole vyřazeno.

Graf č. 2 – Humanitní obory

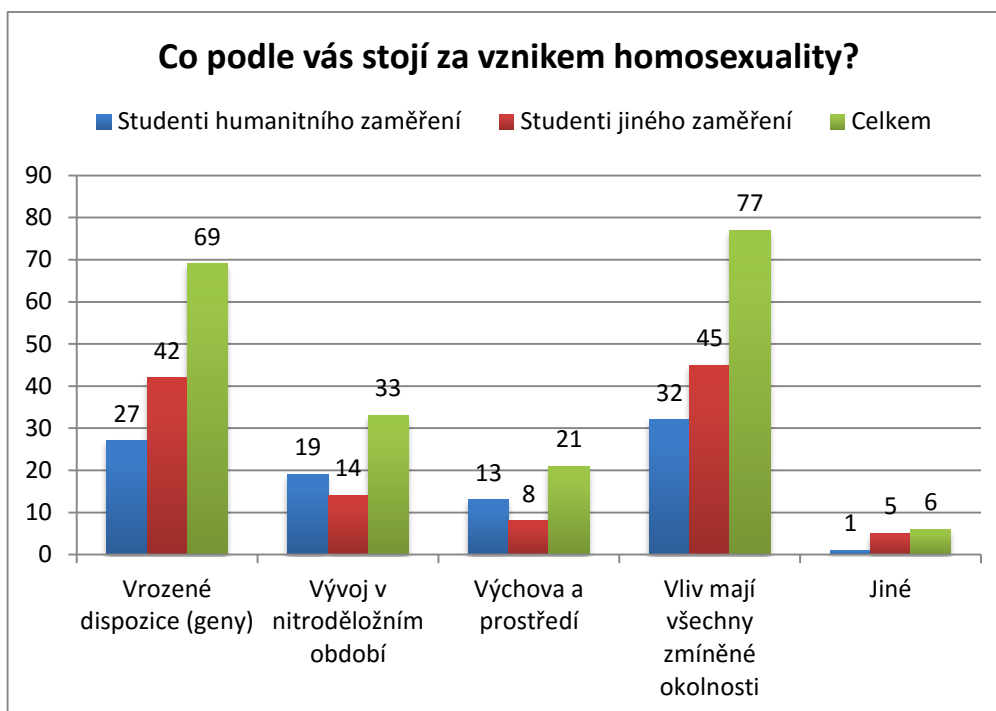
Graf č. 2 představuje výčet humanitních oborů, které 92 studentů vysokých škol uvádělo ve svých odpovědích. Nejčastěji se mezi humanitně zaměřenými obory vyskytovala studia jazyků (konkrétně anglický a německý jazyk), kterým se věnovalo celkem 33 studentů (35,87 %), a rovněž sociální pedagogika, kterou zvolilo 30 studentů (32,61 %). Mezi dalšími uváděnými obory se objevili zdravotně sociální pracovníci, porodní asistentky, všeobecné sestry, speciální pedagogika, učitelství pro mateřské školy a „jiné“.

Graf č. 3 – Jiné než humanitní obory

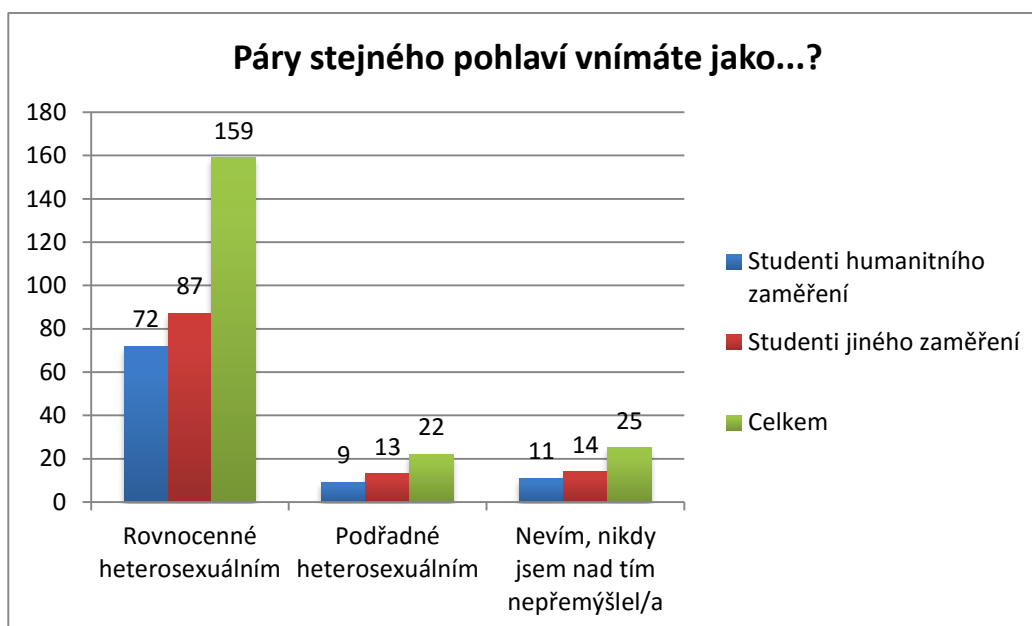
Graf č. 3 zobrazuje seznam oborů 114 studentů, jejichž studium je jiného než humanitního zaměření. Ve výsledku nejvíce dominovaly obory spojené s ekonomikou a zemědělstvím. Podnikání a administrativu zvolilo celkem 15 studentů (13,16 %), provoz a ekonomiku 13 (11,40 %), živočišnou produkci 9 (7,90 %) a zájmové chovy zvířat 6 studentů (5,27 %). Velké procento studujících má ovšem jiné obory, než které uvádí graf, ale vzhledem k tomu, že všech 37 z nich (32,46 %) nese odlišný název, v něm nemohou být z důvodu přehlednosti zobrazeny.

Graf č. 4 – Příčiny vzniku homosexuality

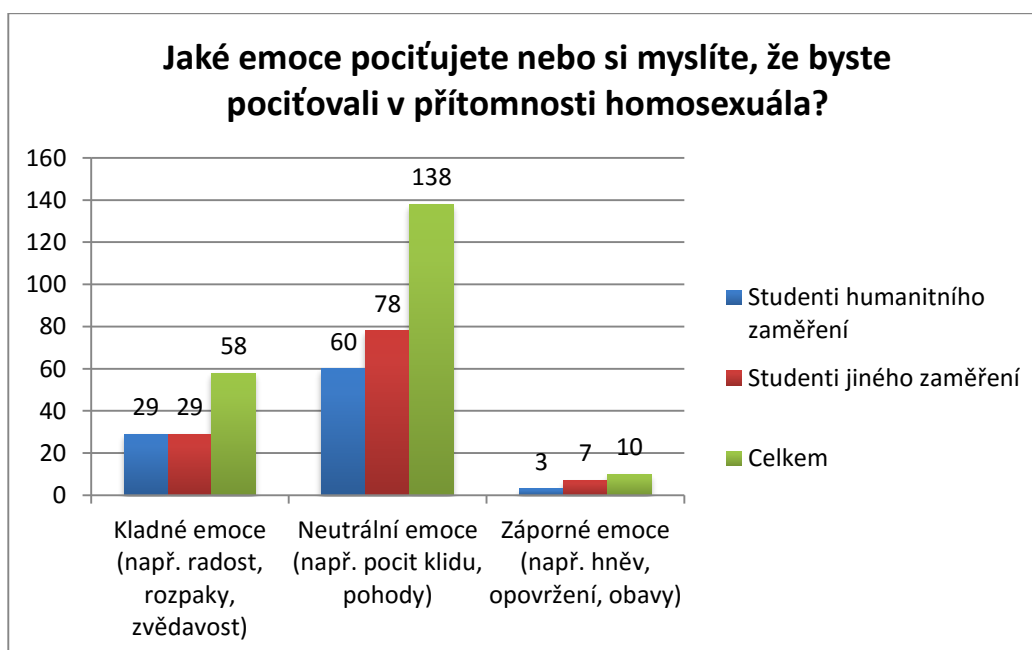
Graf č. 4 uvádí odpovědi na otázku, co podle studentů vysokých škol stojí za tím, že jsou někteří z nás homosexuálně orientovaní. 77 studentů (37,38 %), z toho 45 studentů jiného zaměření a 32 s humanitním, považuje za příčinu kombinaci vrozených dispozic (genů), vývoje v nitroděložním období a výchovy s prostředím. Druhou nejčastější odpovědí byly vrozené dispozice (geny), kterou označilo 69 studentů (33,50 %). K této odpovědi se více přikláněli studenti jiného zaměření, kterých bylo 42, oproti 27 studentům humanitního zaměření. Možnost vývoje v nitroděložním období zvolilo 33 studentů (16,02 %), z toho 19 studentů humanitního a 14 jiného zaměření. Výchovu a prostředí považuje za důležitý faktor nejméně studentů a to pouze 21 (10,19 %) z celkového počtu, z toho 13 studentů bylo humanitního a 8 jiného zaměření. Poslední možností bylo označení odpovědi „jiné“, kterou využilo 6 studentů (2,91 %) a 5 z nich bylo jiného oborového zaměření než humanitního. Mezi odpověďmi se nejčastěji objevovalo tvrzení, že se může jednat o rozhodnutí daného jedince.

Graf č. 5 – Vnímání homosexuálních párů

Graf č. 5 popisuje, jak studenti vysokých škol vnímají homosexuální páry ve vztahu k heterosexuálním. S velkou převahou dominovala odpověď, že homosexuální pár je po všech stránkách rovnocenný heterosexuálnímu, k čemuž se přiklání 159 studentů (77,18 %), z toho 87 studentů jiného zaměření a 72 s humanitním. Opačný názor, že homosexuální pár je podřadný heterosexuálnímu, zastává 22 studentů (10,68 %) z toho 13 studentů jiného zaměření a 9 s humanitním. 25 studentů (12,14 %) uvedlo, že nad tím nikdy nepřemýšlelo, tudíž 14 studentů jiného zaměření a 11 s humanitním zvolilo odpověď „nevím“.

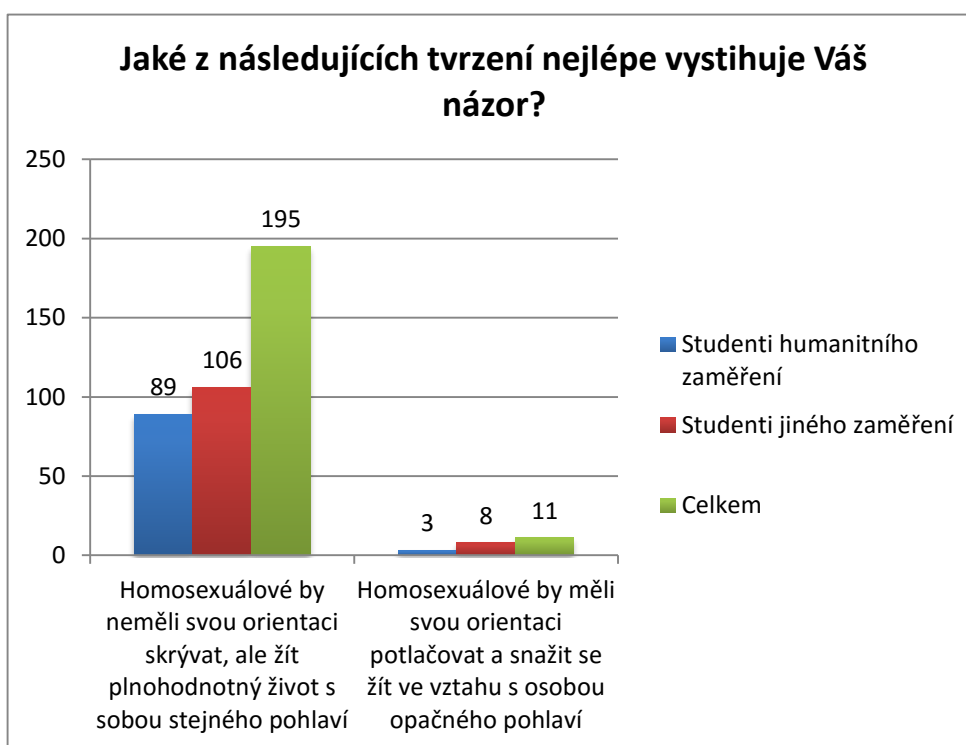
Graf č. 6 – Pocity v přítomnosti homosexuálně orientovaných

Graf č. 6 znázorňuje, jaké emoce studenti pocítují v přítomnosti lidí, kteří jsou homosexuálně orientovaní. Neutrální emoce, do kterých byl zařazen pocit klidu a pohody, zvolilo se značnou převahou 138 studentů (66,99 %), z toho 78 studentů jiného zaměření a 60 s humanitním. 58 studentů (28,16 %) označilo jako odpověď kladné emoce, do nichž patřila např. radost, mírné rozpaky či pocit zvědavosti. Tato možnost zaznamenala shodný počet odpovědí jak od studentů s humanitním, tak jiným zaměřením a každou skupinu reprezentovalo 29 z nich. Nejméně studentů, tj. 10 (4,85 %), pocítuje v přítomnosti homosexuálně orientovaných lidí záporné emoce, do nichž se řadí např. hněv, opovržení či obavy. Výskyt těchto emocí u sebe uvedlo 7 studentů jiného zaměření a pouze 3 s humanitním.

Z výsledků grafu č. 4 můžeme vidět, že drtivá většina studentů zaujímá vůči lidem s homosexuální orientací vesměs pozitivní přístup a záporné emoce se objevují jen zřídka, což je velmi příznivé.

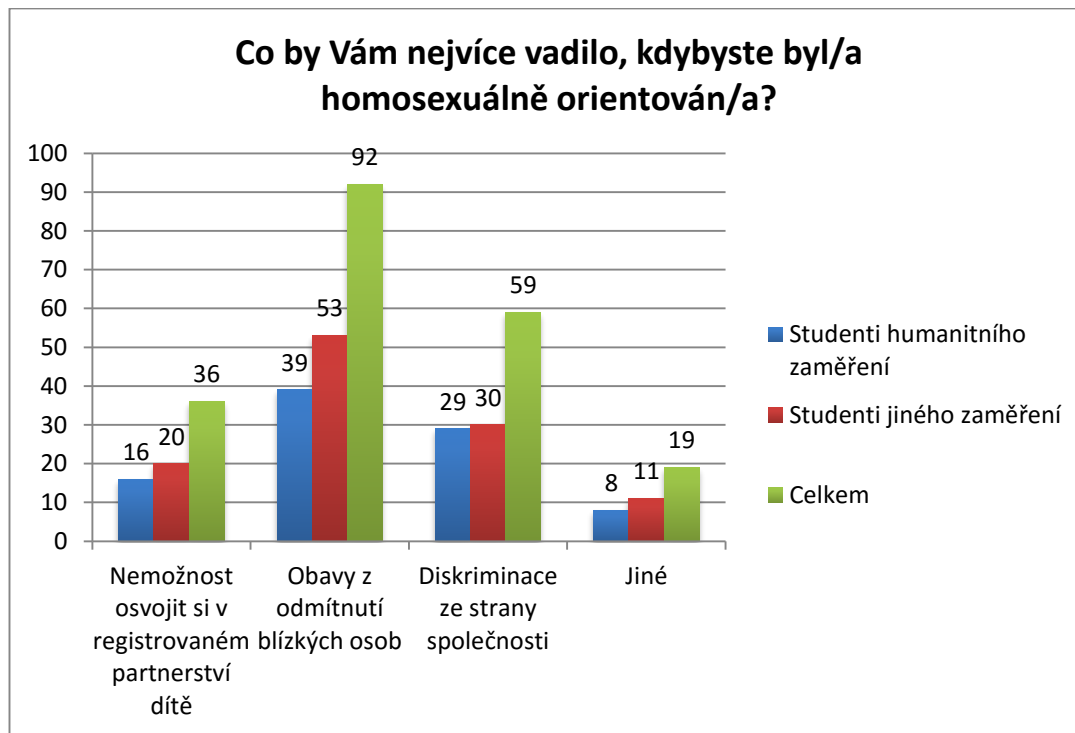
Graf č. 7 – Názor studentů na život homosexuálně orientovaných

Graf č. 7 představuje odpovědi studentů na to, zda by podle jejich názoru měli homosexuálně orientovaní lidé svou orientaci tajit a potlačovat či nikoli. Téměř se stoprocentním výsledkem označilo 195 studentů (94,66 %) možnost, že by homosexuálové neměli svou orientaci skrývat, ale žít plnohodnotný život s osobou stejného pohlaví, z toho bylo 106 studentů jiného zaměření a 89 s humanitním. Pouhé minimum studentů, tj. 11 (5,34 %), uvedlo jako svou odpověď, že by homosexuálové naopak svou orientaci měli

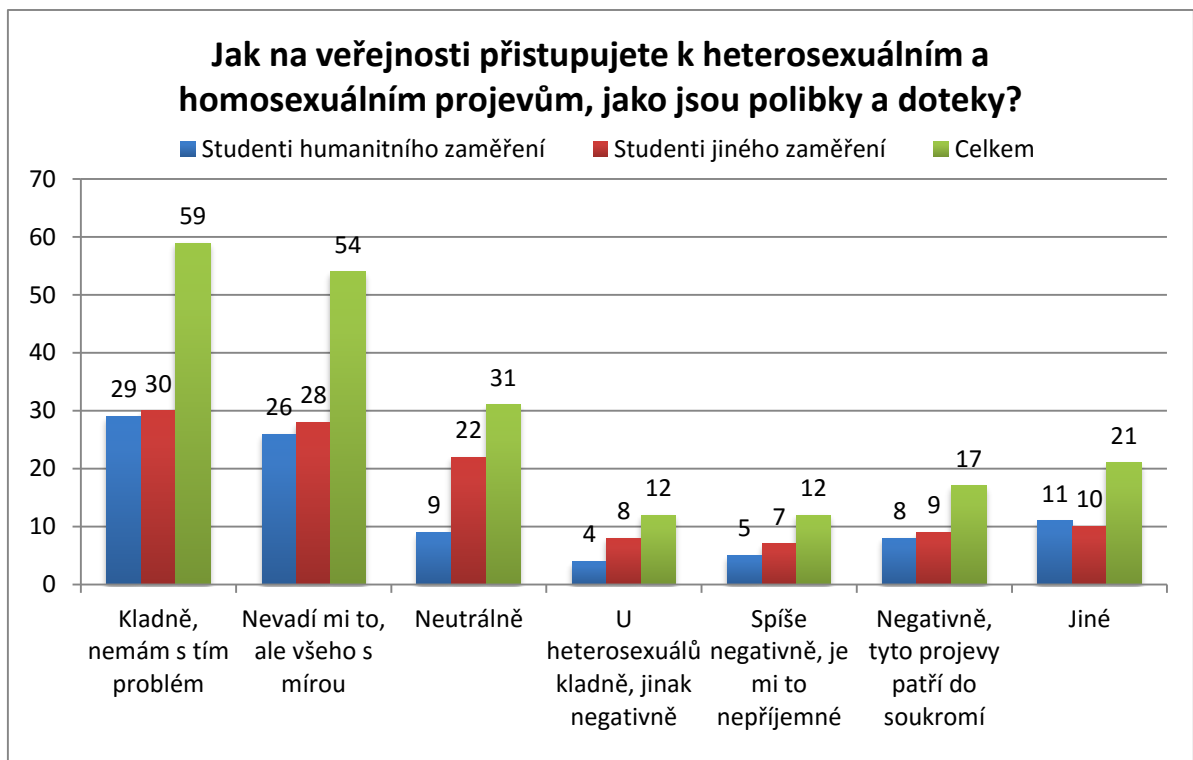
potlačovat a snažit se žít ve vztahu s osobou opačného pohlaví. Tuto možnost označilo 8 studentů jiného zaměření a pouze 3 s humanitním.

Graf č. 8 – Vcítění se do situace homosexuálně orientovaných

Graf č. 8 ukazuje, co by studentům vysokých škol nejvíce vadilo, kdyby byli oni sami homosexuálně orientovaní. Obavy z odmítnutí blízkých osob zvolilo celkem 92 studentů (44,66 %), z toho 53 studentů jiného zaměření a 39 s humanitním. Dále by se 59 studentů (28,64 %) nejvíce obávalo možné diskriminace ze strany společnosti. Tuto možnost zvolil téměř shodný počet studentů jak jiného zaměření, kterých bylo 30, tak humanitního zaměření, jichž bylo pouze o jednoho méně, tj. 29. Nemožnost si v registrovaném partnerství osvojit dítě označil nejmenší počet studentů, tj. 36 (17,48 %), z toho 20 studentů jiného zaměření a 16 s humanitním. Poslední čtvrtou možností bylo uvedení odpovědi „jiné“, kterou využilo celkem 19 studentů (9,22 %), kdy 11 z nich bylo jiného oborového zaměření než humanitního, jichž bylo 8. Mezi odpověďmi se nejčastěji objevovala tvrzení, že by studentům v zásadě nevadila ani jedna ze zmíněných věcí, nebo se nedokázali rozhodnout, a proto volili odpověď „nevím“ či „vadilo by mi vše, co bylo zmíněno“, tedy nemožnost osvojit si v registrovaném partnerství dítě, odmítnutí blízkých osob i diskriminace ze strany společnosti.

Graf č. 9 – Přístup k homosexuálním a heterosexuálním projevům na veřejnosti

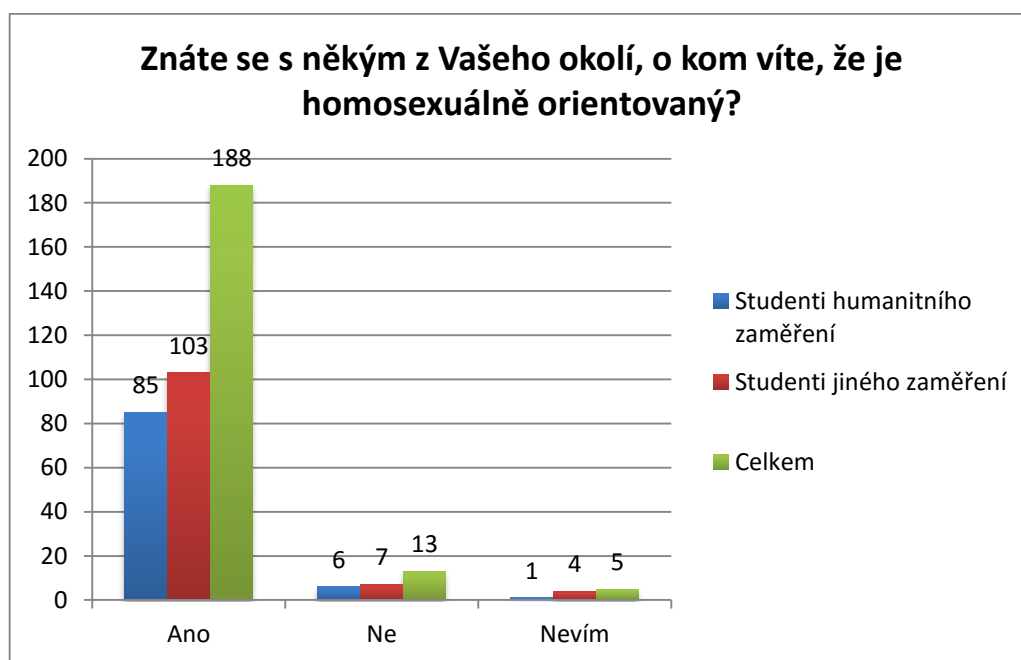
Graf č. 9 zobrazuje výsledky otázky, která se zaměřovala na přístup studentů k homosexuálním a heterosexuálním projevům na veřejnosti. Tato otázka byla první otevřenou položkou v dotazníku, a proto bylo nejdříve nutné vytvořit jednotlivá kritéria, která zastřešují a odpovídají uvedeným odpovědím studentů.

Nejčastěji byly studenty voleny pozitivní možnosti. Konkrétně se k projevům na veřejnosti vyjádřilo kladně celkem 59 z nich (28,64 %), kdy tuto odpověď zvolil téměř shodný počet studentů jak jiného zaměření, kterých bylo 30, tak humanitního zaměření, jichž bylo pouze o jednoho méně, tj. 29. Dalším 54 studentům (26,21 %) polibky a držení se za ruce na veřejnosti nijak nepřekáží, ale podotýkají, že všeho s mírou a intenzivnější projevy již považují za nevhodné. Toto tvrzení vyjádřilo 28 studentů jiného zaměření a 26 s humanitním. Neutrálně se k těmto vztahovým záležitostem staví 31 studentů (15,05 %), kdy se k této možnosti více přikláněli studenti jiného zaměření, kterých bylo 22, oproti 9 studentům humanitního zaměření. Naopak čistě negativně s tvrzením, že výše zmíněné projevy patří do soukromí, se vyjádřilo 17 studentů (8,25 %), z toho 9 studentů jiného zaměření a 8 s humanitním. Spíše negativně a s nepříjemným pocitem přistupuje k projevům vzájemné náklonnosti 12 studentů (5,83 %). Tuto odpověď zvolilo 8 studentů jiného zaměření a 4 s humanitním. Dále se vyskytla reakce s rozdílným vnímáním těchto projevů na základě sexuální orientace. Polibky a doteky na veřejnosti vnímá 12 studentů (5,83 %) kladně

pouze u heterosexuálů, z toho 7 studentů jiného zaměření a 5 s humanitním. Poslední možností bylo uvedení odpovědi „jiné“, kterou využilo celkem 21 studentů (10,19 %), kdy bylo 11 z nich humanitního a 10 jiného zaměření. Mezi odpověďmi se nejčastěji objevovala tvrzení, že nad tím nikdy nepřemýšleli, nebo že tyto projevy přitahují jejich pozornost.

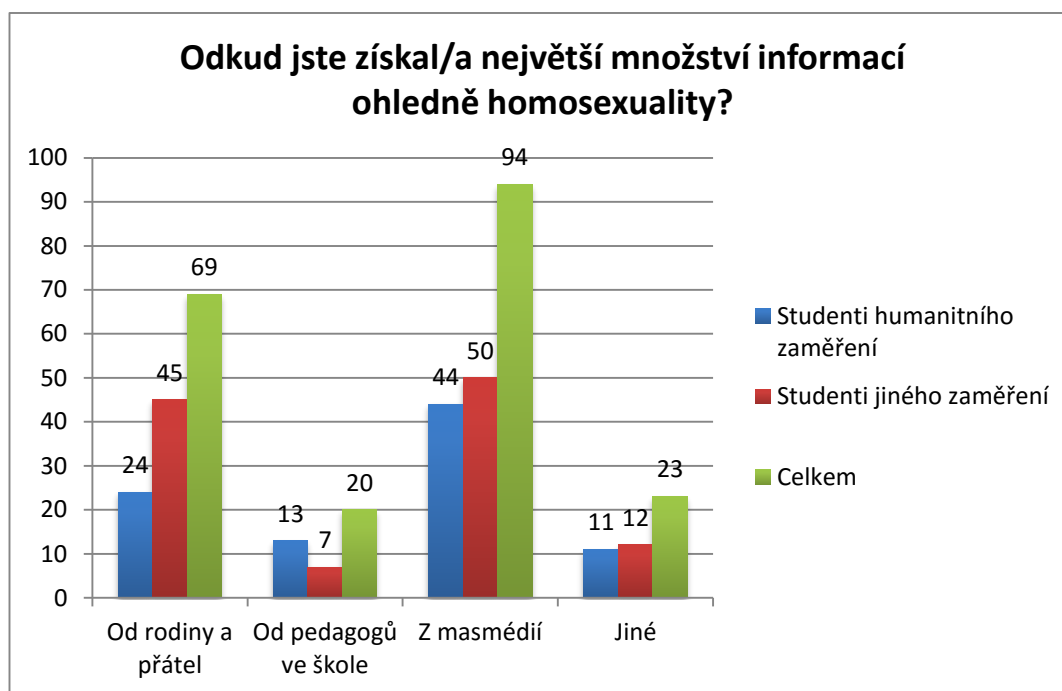
Graf č. 10 – Setkání s homosexuálně orientovaným člověkem

Graf č. 10 uvádí, kolik studentů vysokých škol se již osobně setkala s člověkem, jenž je homosexuálně orientovaný. Velká většina studentů, tj. 188 (91,26 %), z toho 103 studentů jiného zaměření a 85 s humanitním, se vyjádřila kladně. Pouze 13 z nich (6,31 %) se s homosexuálně orientovanou osobou dosud neseťkalo. Tuto odpověď uvedlo 7 studentů jiného zaměření a 6 s humanitním. Poslední možností bylo zvolení odpovědi „nevím“, kterou označilo celkem 5 studentů (2,43 %), kdy 4 z nich byli jiného oborového zaměření než humanitního.

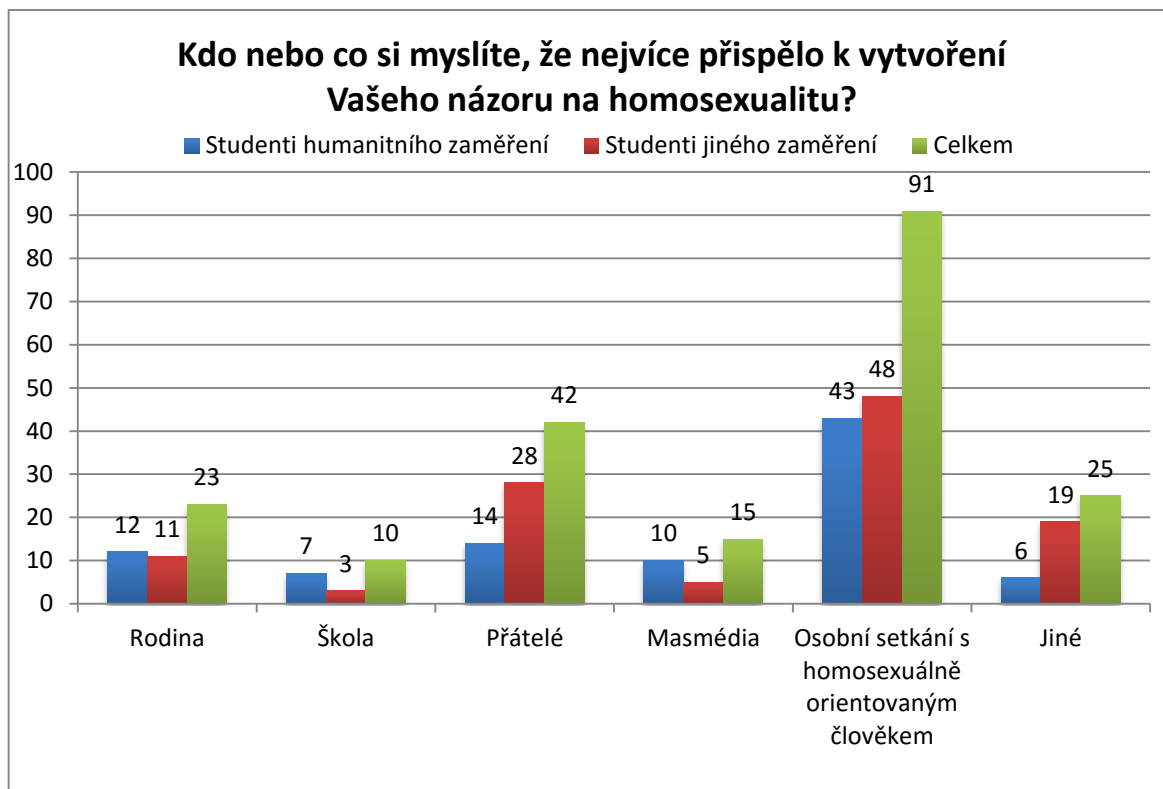
Z výsledků nám vyplývá, že více jak 90 % studentů zná někoho, kdo je homosexuální orientace. Toto zjištění je velmi pozitivní v tom směru, že se lidé se svou odlišnou orientací svěřují a dávají ji najevo, což je podstatnou součástí coming outu.

Graf č. 11 – Zdroje informací ohledně homosexuality

Graf č. 11 popisuje, odkud získali studenti vysokých škol největší množství informací týkající se homosexuality. Na prvním místě se umístila masmédiá, což odpovídá vyspělé technologii dnešní společnosti a zvolilo ji 94 studentů (45,63 %), z toho 50 studentů jiného zaměření a 44 s humanitním. 69 studentů (33,50 %) označilo, že nejvíce informací jim poskytl rodiny a přátelé. Tuto odpověď uvedlo 45 studentů jiného zaměření a 24 s humanitním. Informace získané od pedagogů ve škole uvedl nejmenší počet studentů, tj. 20 (9,71 %), z toho 13 studentů humanitního a 7 jiného zaměření. Poslední čtvrtou možností byla volba odpovědi „jiné“, kterou využilo celkem 23 studentů (11,16 %). 12 z nich bylo jiného oborového zaměření než humanitního, jichž bylo pouze o jednoho méně, tj. 11. Mezi odpověďmi se nejčastěji objevovalo tvrzení, že nejvíce informací získali přímo od někoho, kdo je homosexuálně orientovaný.

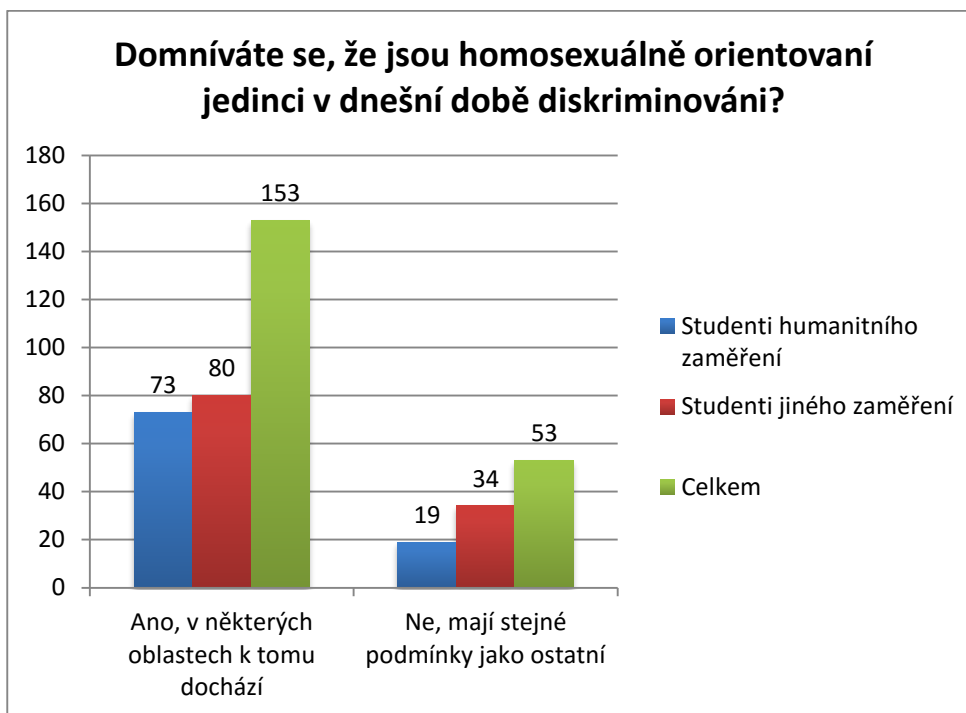
Graf č. 12 – Kdo/co ovlivnilo vytvoření názoru na homosexualitu

Graf č. 12 znázorňuje odpovědi na otázku, kdo nebo co nejvíce přispělo u studentů vysokých škol k vytvoření jejich názoru na homosexualitu. Se znatelnou převahou zvolilo 91 studentů (44,17 %), z toho 48 studentů jiného zaměření a 43 s humanitním, odpověď, že vytvoření jejich názoru nejvíce ovlivnilo osobní setkání s homosexuálně orientovaným člověkem. 42 studentů (20,39 %) si stojí za tím, že jejich názor formovali blízcí přátelé, kdy tuto možnost označilo 28 studentů jiného zaměření a 14 s humanitním. Rodina byla další nejvíce označovanou odpovědí a přiklonilo se k ní 23 studentů (11,17 %), z toho téměř shodný počet studentů jak humanitního zaměření, kterých bylo 12, tak jiného zaměření, jichž bylo pouze o jednoho méně, tj. 11. Mezi odpovědi s nejmenším počtem označení spadala masmédia. Zvolilo je 15 studentů (7,28 %), z toho 10 studentů humanitního a 5 jiného zaměření. Škola se podle studentů podílela na utvoření jejich názor na homosexualitu nejméně a uvedlo ji pouze 10 z nich (4,85 %), a to 7 studentů humanitního a 3 jiného zaměření. Poslední možností byla volba odpovědi „jiné“, kterou využilo celkem 25 studentů (12,14 %), kdy 19 z nich bylo jiného oborového zaměření a 6 humanitního. Mezi odpověďmi se nejčastěji objevovala tvrzení, že si vytvořili svůj názor převážně sami, nebo že k tomu přispělo jejich celkové zázemí (přístup okolí, výchova apod.).

Všimněme si, že ačkoli studenti vysokých škol uváděli jako největší zdroj svých informací o homosexualitě právě masmédia, v konečném výsledku měla pramalý vliv na utvoření jejich názoru.

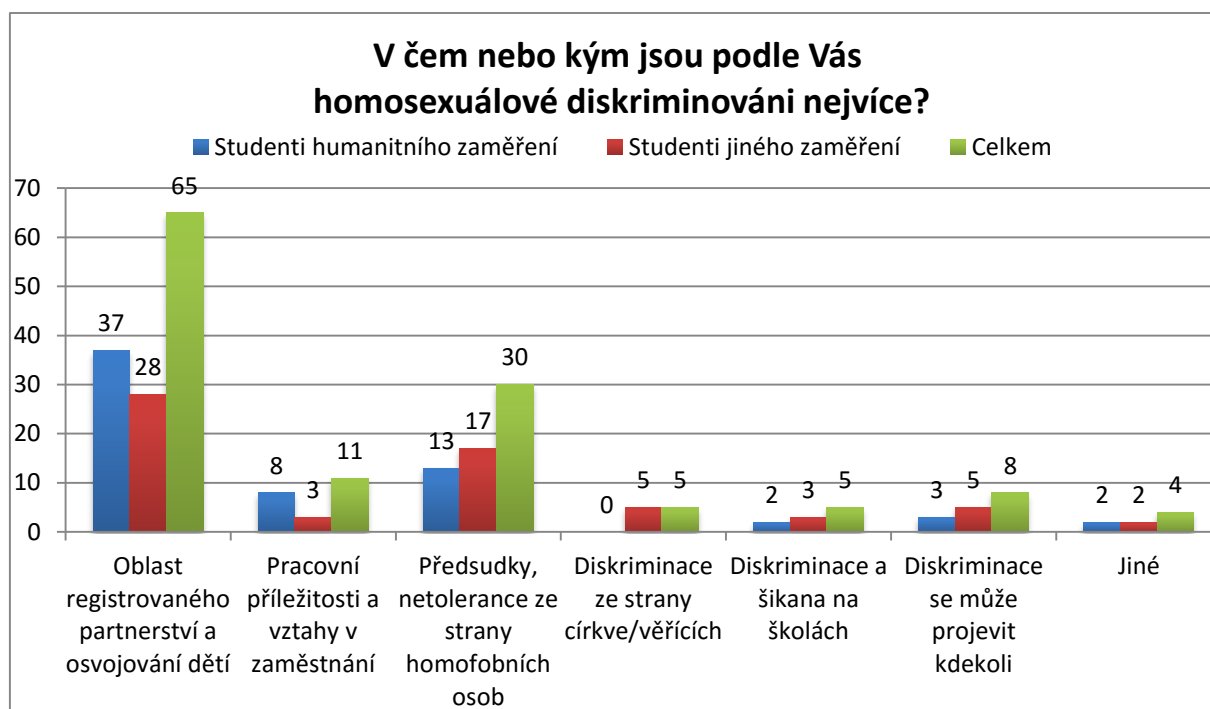
Graf č. 13 – Názor na diskriminaci homosexuálů ze strany společnosti

Graf č. 13 představuje odpovědi studentů vysokých škol na otázku, zda jsou podle jejich mínění homosexuálně orientované osoby nějakým způsobem diskriminovány. Velká většina z nich, tj. 153 studentů (74,27 %), z toho 80 studentů jiného zaměření a 73 s humanitním, uvedla, že podle jejich názoru k diskriminaci v některých oblastech skutečně dochází. Opačného názoru, že homosexuálové mají stejné podmínky jako ostatní, tudíž k jejich diskriminaci nedochází, je 53 studentů (25,73 %). K této odpovědi se více přikláněli studenti jiného zaměření, kterých bylo 34, oproti 19 studentům humanitního zaměření.

K výše zmíněné dotazníkové otázce náležela otevřená podotázka, která se studentů vysokých škol dotazovala, v čem nebo kým jsou podle nich homosexuální páry diskriminovány nejvíce, v případě, že na otázku odpověděli kladně. Podotázka nebyla povinnou dotazníkovou položkou a sloužila pouze pro doplnění údajů, tudíž se na ni z celkového počtu 206 studentů rozhodlo odpovědět 128 (62,14 %) z nich. 65 studentů bylo humanitního a 63 jiného oborového zaměření. Výsledky této doplňující podotázky znázorňuje graf č. 14.

Graf č. 14 – V čem/kým jsou homosexuální páry diskriminovány nejvíce

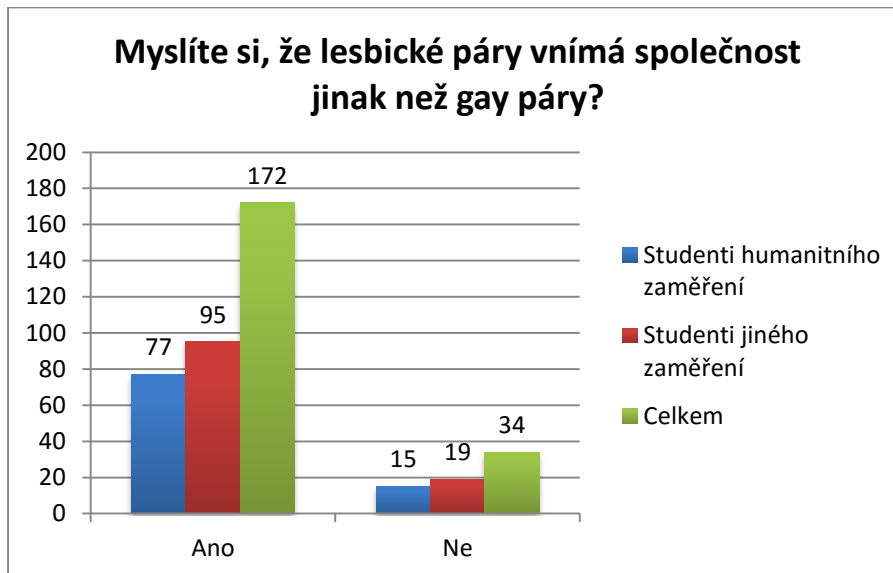

Pro podotázku, kterou zobrazuje graf č. 14, bylo nejdříve nutné vytvořit jednotlivá kritéria zastřešující uvedené odpovědi, a jelikož se nejednalo o povinnou položku, považujeme v tomto případě 128 studentů, kteří se rozhodli odpovědět za 100 %.

Nejčastěji se objevovaly reakce upozorňující na současnou legislativu. Konkrétně 65 studentů (50,78 %), z toho 37 studentů humanitního a 28 jiného zaměření, uvedlo, že homosexuální páry nemají možnost uzavírat manželství ale pouze registrovaná partnerství. Zároveň upozorňovali na fakt, že pokud se rozhodnou do partnerství vstoupit, pozbývají práva na osvojování dětí. Dalších 30 studentů (23,44 %) poukázalo na stále přetrvávající předsudky a netoleranci ze strany homofobních osob. Toto tvrzení vyjádřilo 17 studentů jiného zaměření a 13 s humanitním. 11 studentů (8,59 %) se přiklání k nerovným pracovním příležitostem z důvodu odlišné sexuální orientace a ke komplikovanějším vztahům na pracovišti. Tohoto názoru bylo 8 studentů humanitního a pouze 3 jiného zaměření. Vyskytly se i odpovědi, že diskriminace související s homosexuální orientací, se může projevit kdekoli, což si myslí 8 studentů (6,25 %), z toho 5 studentů jiného zaměření a 3 s humanitním. Nejméně byla studenty uváděna diskriminace na školách spojená se šikanou, kterou zmínilo pouze 5 z nich (3,91 %), kdy 3 studenti měli jiné oborové zaměření než humanitní, a také netolerance plynoucí od církve a věřících, na níž ukázalo 5 studentů (3,91 %) jiného zaměření. Poslední možností bylo označení odpovědi „jiné“, kterou využili

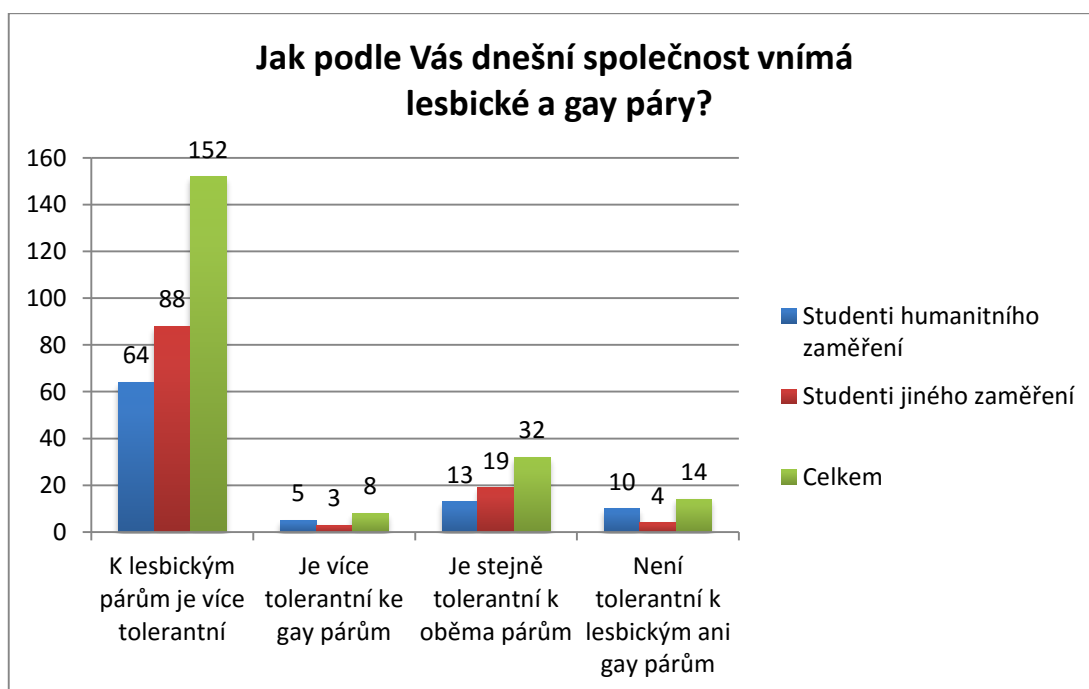
4 studenti (3,12 %) se shodným počtem humanitního i jiného zaměření. Mezi odpověďmi se nejčastěji objevovalo tvrzení, že média tuto sexuální menšinu nevhodně prezentují.

Graf č. 15 – Vnímání lesbických a gay párů společností 1

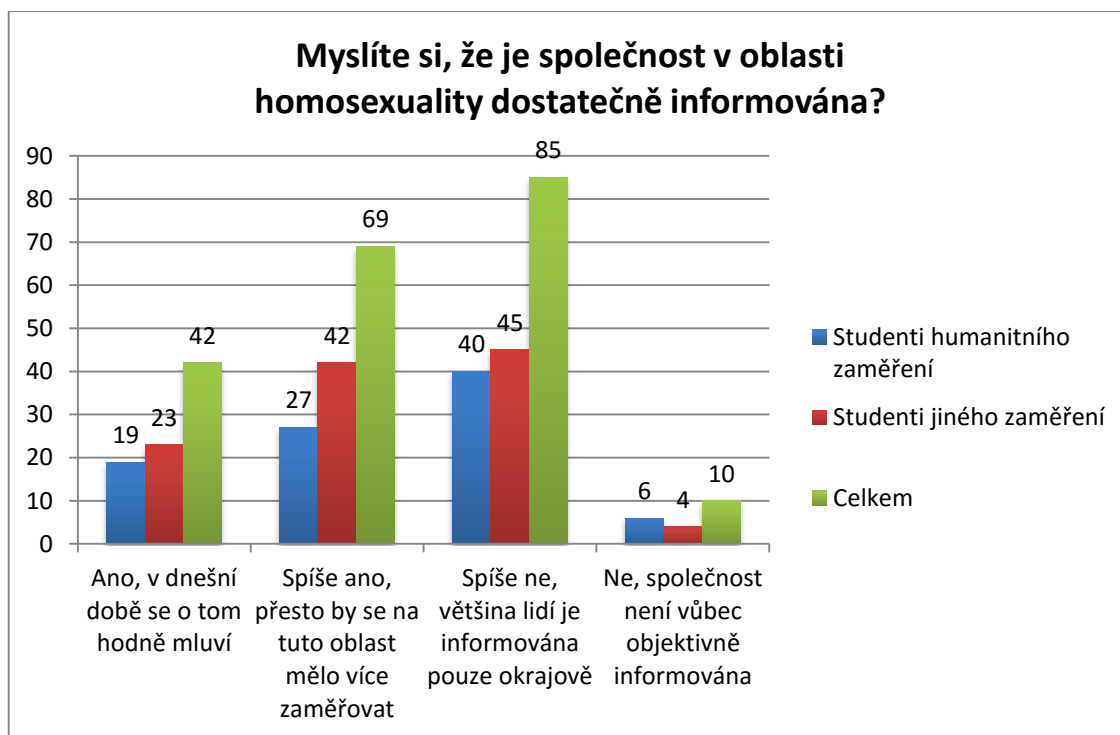
Graf č. 15 poukazuje na to, kolik studentů se domnívá, že společnost přistupuje odlišně k lesbickým párům a gay párům. 172 z nich (83,50) označilo, že tomu tak skutečně je, z toho 95 studentů bylo jiného zaměření a 77 humanitního. Naopak 34 studentů (16,50 %) se přiklonilo k odpovědi, že společnost nevnímá homosexuální páry jinak na základě jejich pohlaví, kdy tuto možnost uvedlo 19 studentů jiného zaměření a 15 s humanitním.

Graf č. 16 – Vnímání lesbických a gay párů společností 2

Graf č. 16 zobrazuje, zda je podle názorů studentů vysokých škol společnost více tolerantní k lesbickým či gay párům, nebo jestli je míra tolerance u obou párů stejná či vůbec žádná. Podle 152 studentů (73,79 %) je společnost shovívavější v případě lesbických párů, což si myslí 88 studentů jiného zaměření a 64 s humanitním. Dalších 32 studentů (15,53 %) se přiklání k odpovědi, že tolerance společnosti není ovlivněna pohlavím homosexuálního páru a poukazuje na to 19 studentů jiného zaměření a 13 s humanitním. Naopak odpověď předkládající nulovou toleranci k lesbickým i gay párům zastupuje 14 studentů (6,80 %), z toho 10 studentů humanitního a 4 jiného zaměření. Nejméně z nich, tj. 8 (3,88 %), označilo tvrzení, že společnost je více shovívavá ke gay párům. Tuto možnost uvedlo 5 studentů humanitního a 3 jiného zaměření.

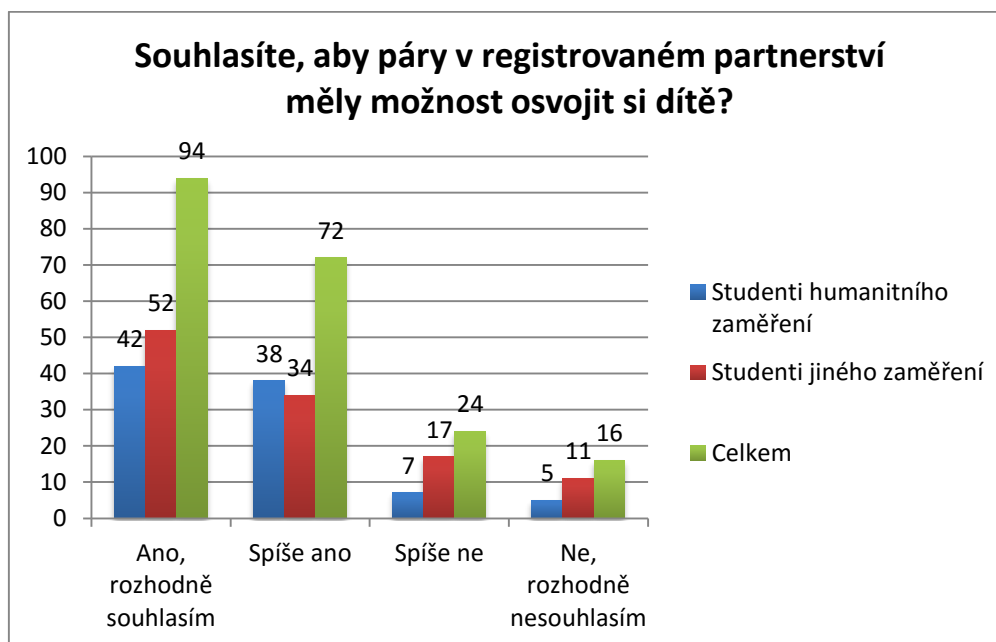
Graf č. 17 – Informovanost společnosti v oblasti homosexuality

Graf č. 17 uvádí odpovědi studentů na otázku, jestli je podle jejich názoru dnešní společnost v oblasti homosexuality dostatečně informována. 85 studentů (41,26 %), z toho 45 studentů jiného zaměření a 40 s humanitním, se domnívá, že většina lidí je informována pouze okrajově a zvolilo možnost spíše ne. Avšak 69 studentů (33,50 %), mezi nimiž bylo 42 studentů jiného zaměření a 27 s humanitním, je opačného mínění a myslí si, že společnost do určité míry informována je, ale přesto by se na tuto problematiku mělo více dbát. Odpověď, že v dnešní době se o homosexualitě hodně mluví a společnost má dostatek informačních zdrojů, označilo 42 studentů (20,39 %), z toho 23 studentů jiného zaměření

a 19 s humanitním. Nejmenší počet hlasů, tj. 10 (4,85 %), zaznamenala zcela záporná odpověď, která uváděla, že společnost není vůbec objektivně informována. K tomu se přiklonilo 6 studentů humanitního a 4 jiného zaměření.

Graf č. 18 – Názor na osvojování dětí registrovanými páry

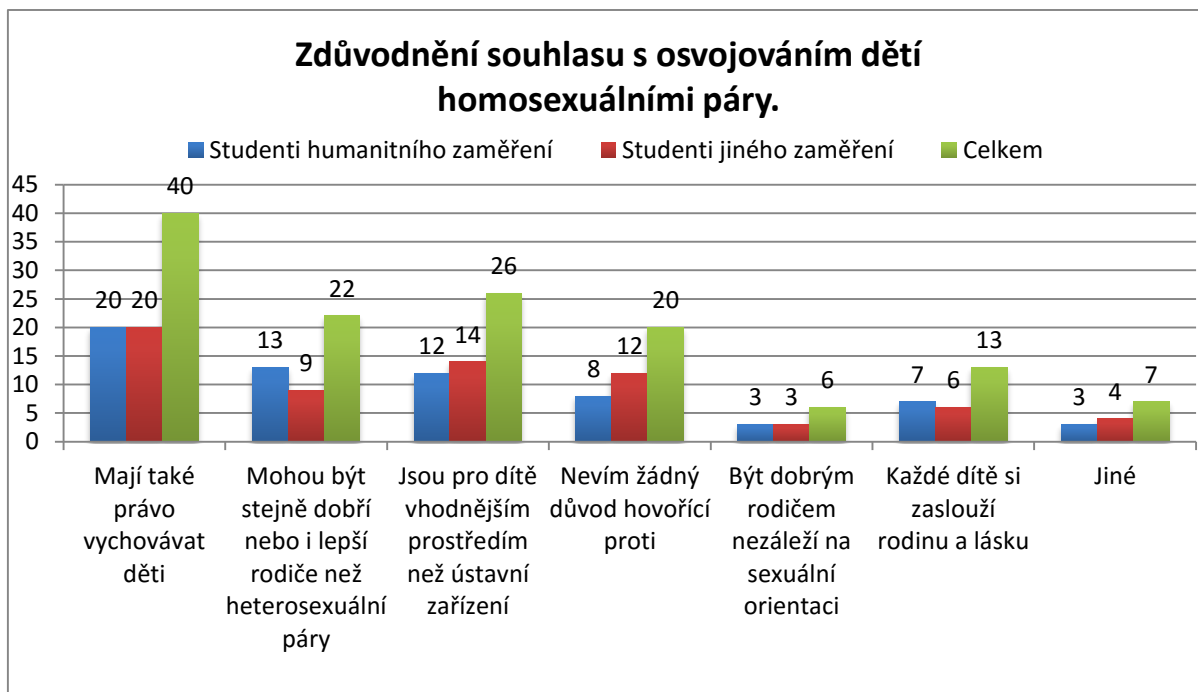

Graf č. 18 popisuje přístup studentů vysokých škol k možnosti osvojování dětí homosexuálními páry, které uzavřely registrovaná partnerství. S velkou převahou zde dominují pozitivní ohlasy. 94 studentů (45,63 %), z toho 52 studentů jiného zaměření a 42 s humanitním, rozhodně souhlasí, aby registrované homosexuální páry toto právo měly. Podobně se vyjádřilo i 72 dalších studentů (34,95 %). S osvojováním dětí těmito páry s menšími výhradami souhlasí 38 studentů humanitního a 34 jiného zaměření. Naopak 24 studentů (11,65 %) uvedlo, že spíše nesouhlasí a 16 (7,77 %) osvojování dětí registrovanými páry zamítá úplně. Z grafu můžeme vyčíst, že studenti s jiným než humanitním zaměřením odpovídali v tomto případě častěji záporně. Odpovědi „spíše ne“ a „rozhodně nesouhlasím“ označilo dohromady 28 z nich, kdežto studentů s humanitním zaměřením bylo pouze 12.

K výše zmíněné dotazníkové otázce náležela otevřená podotázka, která se studentů vysokých škol dotazovala na zdůvodnění, proč s osvojováním dětí registrovanými páry souhlasí či nesouhlasí. Podotázka nebyla povinnou dotazníkovou položkou a sloužila pouze pro doplnění údajů, tudíž se na ni z celkového počtu 206 studentů rozhodlo odpovědět 165 z nich (80,10 %). Výsledky této doplňující podotázky znázorňuje graf č. 19, jenž zobrazuje důvody souhlasu, a graf č. 20, který naopak uvádí důvody nesouhlasu.

Graf č. 19 – Důvody souhlasu s osvojováním dětí registrovanými páry

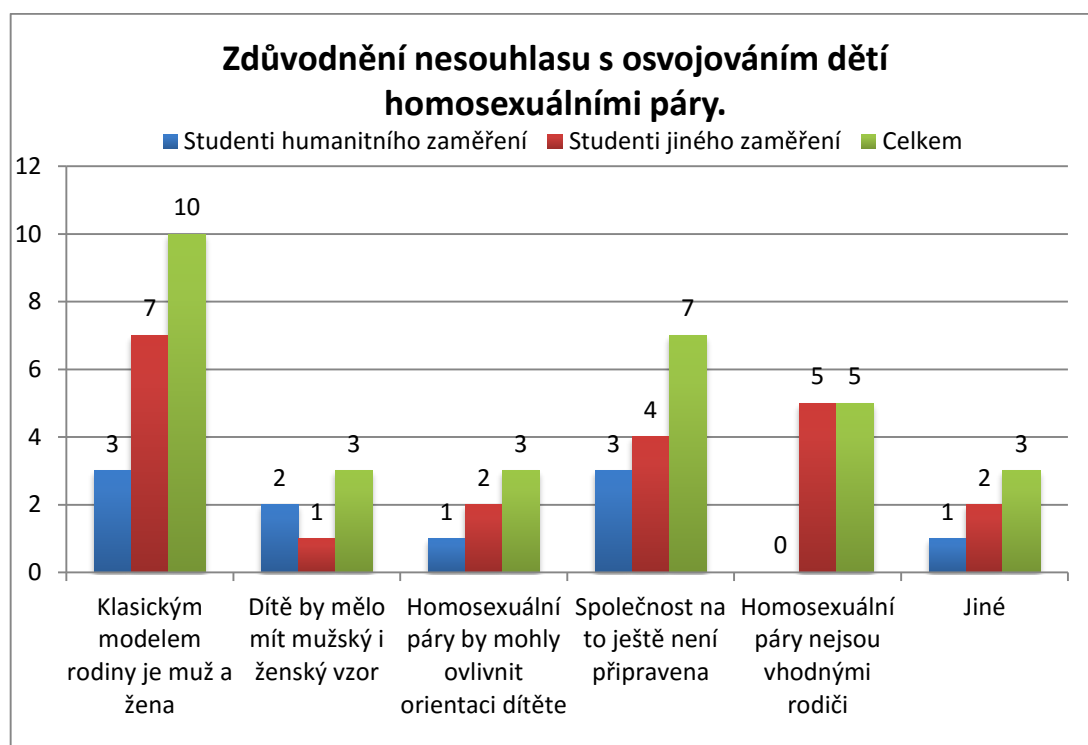

Pro první část podotázky, kterou zobrazuje graf č. 19, bylo nejdříve nutné vytvořit jednotlivá kritéria zastřešující uvedené odpovědi, a jelikož se nejednalo o povinnou položku, považujeme v tomto případě 134 studentů, kteří se rozhodli uvést důvod svého souhlasu s osvojováním dětí registrovanými páry za 100 %.

Ve 29,85 % se objevovaly reakce upozorňující na to, že i homosexuální páry mají právo vychovávat děti. Tento názor zaznamenal shodný počet odpovědí jak od studentů s humanitním, tak jiným zaměřením a každou skupinu reprezentovalo 20 z nich. Dále upozorňovali na fakt, že homosexuálové mohou být stejně dobrými nebo i lepšími rodiči než heterosexuálové, což si myslí 26 studentů (19,40 %), z toho 14 studentů jiného zaměření a 12 s humanitním. Dalších 22 studentů (16,42 %) poukázalo na ústavní zařízení a domnívá se, že homosexuální rodina je pro dítě vhodnějším prostředím. Toto tvrzení vyjádřilo 13 studentů humanitního a 9 jiného zaměření. Vyskytly se i odpovědi, že není žádný objektivní důvod, který by hovořil v neprospěch homosexuálních párů, což uvedlo 20 studentů (14,93 %), z toho 12 studentů jiného zaměření a 8 s humanitním. Menší část studentů, tj. 13 z nich (9,70 %), zastává stanovisko, že každé dítě si zaslouží rodinu, která mu poskytne lásku, k čemuž se přiklání 7 studentů humanitního a 6 jiného zaměření. Za názor, že člověk se nestává dobrým rodičem na základě sexuální orientace, ale že je důležitá zejména osobnost, se postavilo celkem 6 studentů (4,48 %) se stejným počtem humanitního i jiného oborového zaměření. Poslední možností bylo označení odpovědi „jiné“, kterou

využilo 7 studentů (5,22 %), z toho 4 studenti jiného zaměření a 3 s humanitním. Mezi odpověďmi se objevovala tvrzení, že nebyl dokázán negativní vliv na dítě, nebo že je důležité, aby k dítěti měli právní vztah oba homosexuální partneri pro případ, kdyby se jednomu z nich něco stalo.

Graf č. 20 – Důvody nesouhlasu s osvojováním dětí registrovanými páry

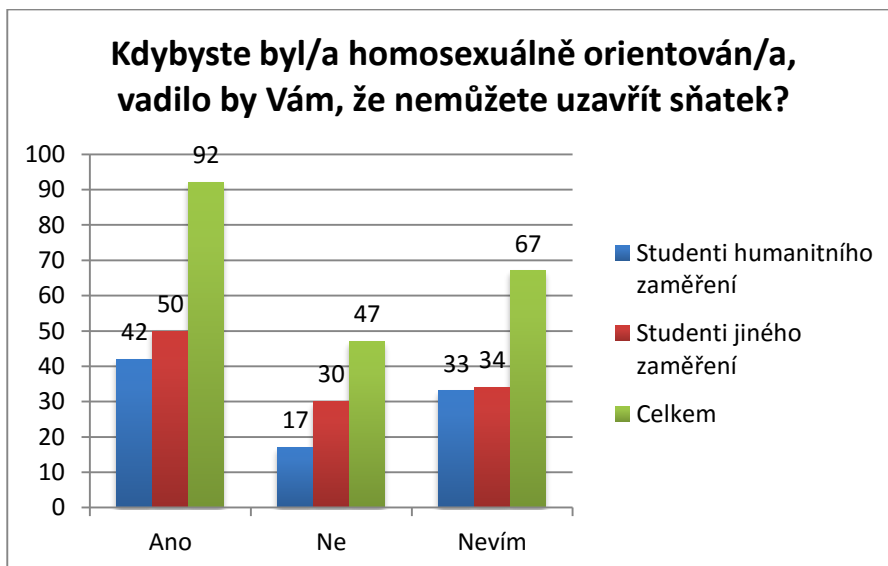

Pro druhou část podotázky, kterou zobrazuje graf č. 20, byly rovněž vytvořeny oblasti odpovídajícím uvedeným odpovědím. Avšak záporně se k osvojování dětí registrovanými páry postavilo znatelně méně studentů a odpověď nám poskytlo 31 z nich, které budeme v tomto případě opět považovat za 100 %.

10 studentů (32,25 %), z toho 7 studentů jiného zaměření a 3 s humanitním, považuje za klasický model rodiny muže a ženu. Druhou nejčastější odpovědí bylo, že současná společnost na to ještě není připravena a označilo ji 7 studentů (22,58 %). K této odpovědi se přiklonili 4 studenti jiného zaměření a 3 s humanitním. Možnost, že homosexuální páry nejsou pro děti vhodnými rodiči, zvolilo 5 studentů (16,13 %) jiného zaměření. Mezi odpověďmi se také vyskytlo tvrzení, že dítě by mělo mít jak mužský, tak ženský vzor, což si myslí 3 studenti (9,68 %), mezi nimiž byli 2 s humanitním zaměřením. Další 3 studenti (9,68 %) projeví obavy, že by homosexuální páry mohly ovlivnit orientaci dítěte, z toho byli 2 studenti jiného zaměření. Poslední možností bylo označení odpovědi „jiné“, kterou využili 3 studenti (9,68 %), z nichž 2 byli jiného oborového zaměření než humanitního.

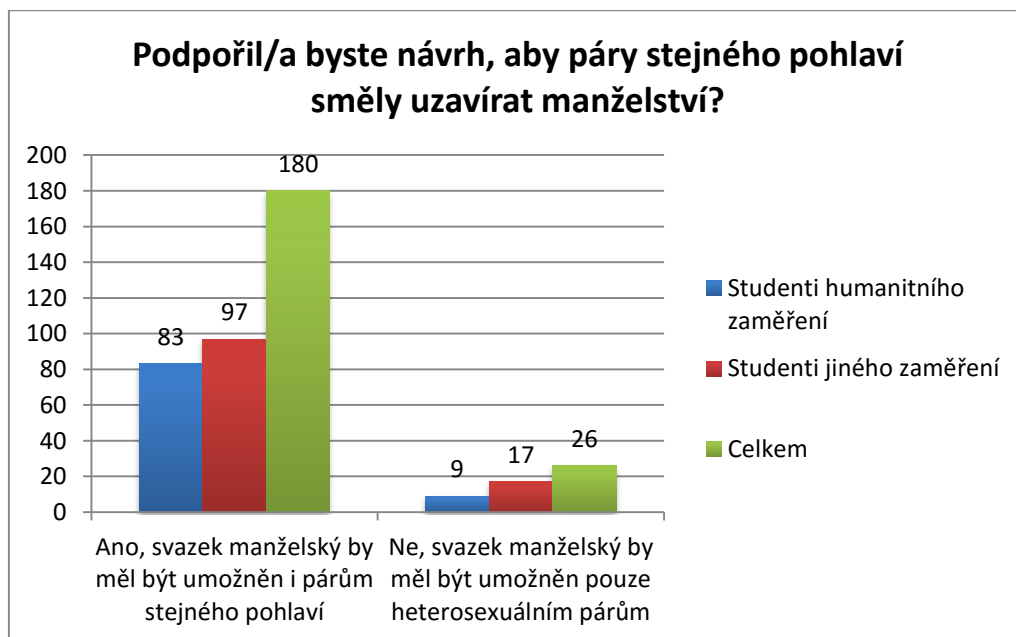
Mezi odpověďmi se objevovala tvrzení, že musí být brán ohled na dítě, nebo že by homosexuální rodina mohla negativně ovlivnit vnímání dítěte.

Graf č. 21 – Manželství versus registrované partnerství

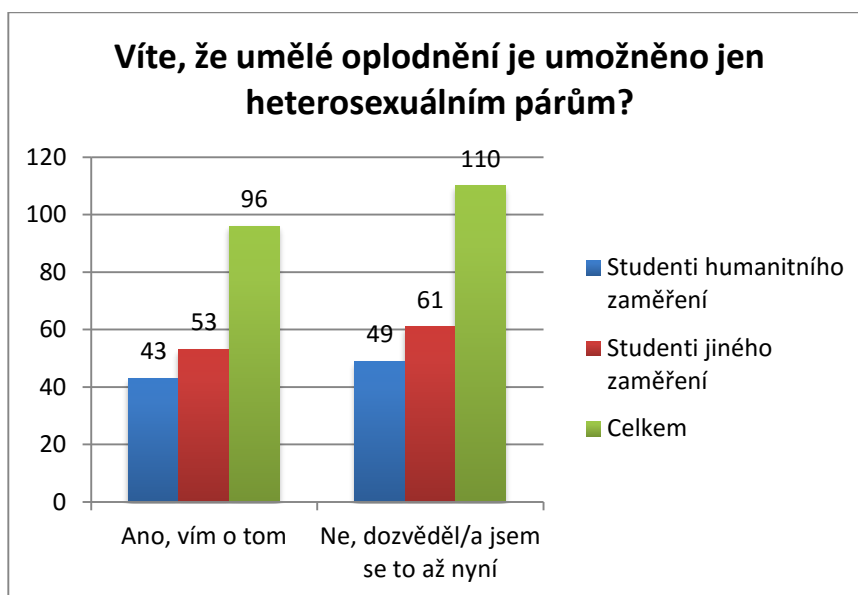
Graf č. 21 znázorňuje, kolika studentům by vadilo, kdyby jako homosexuálně orientovaní nemohli uzavřít sňatek. Jako problém by to pocíťovalo 92 studentů (44,66 %), z toho 50 studentů jiného zaměření a 42 s humanitním. Množství z nich, tj. 67 (33,52), si tuto situaci neumí představit, a proto 34 studentů jiného zaměření a 33 s humanitním, označilo odpověď „nevím“. Naopak 47 studentů (22,82 %) zastává názor, že by jim nemožnost uzavření sňatku nevadila, což uvedlo 30 studentů jiného zaměření a 17 s humanitním.

Graf č. 22 – Názor na uzavírání manželství homosexuálními páry

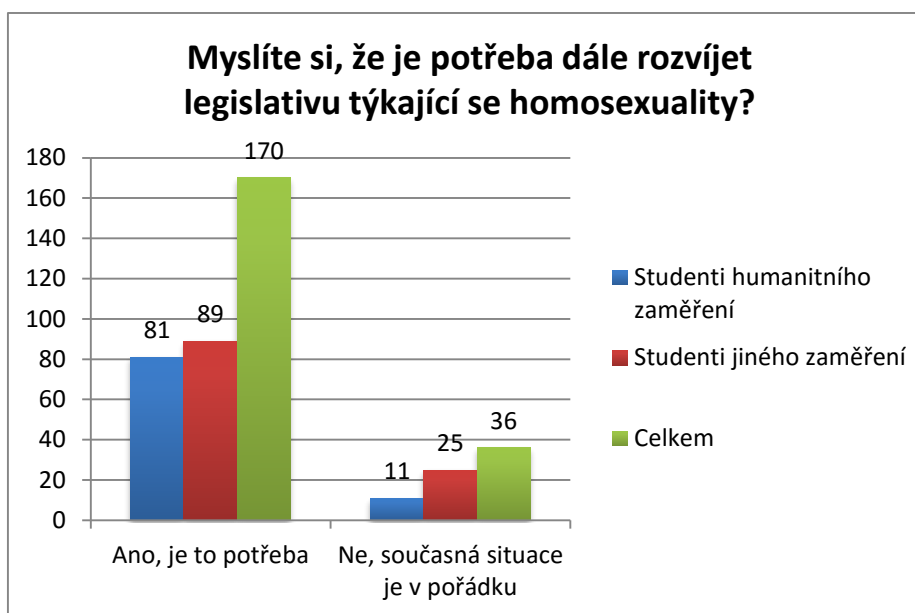
Graf č. 22 představuje odpovědi studentů na otázku, zda by podpořili návrh, aby párům stejného pohlaví bylo umožněno uzavírat sňatek namísto registrovaného partnerství. S velkou převahou označilo 180 studentů (87,38 %), z toho 87 studentů jiného zaměření a 83 s humanitním, možnost, že by tento návrh podpořili. Pouze menší část studentů, tj. 26 (12,62 %), uvedlo jako svou odpověď, že by svazek manželský měl být umožněn jen heterosexuálním párům. Tento názor zastává 17 studentů jiného zaměření a 9 s humanitním.

Graf č. 23 – Otázka umělého oplodnění

Graf č. 23 ukazuje informovanost studentů ohledně umělého oplodnění v případě lesbických párů, které jim není v České republice umožněno, stejně tak jako osvojení v partnerství. Více jak polovina studentů, tj. 110 (53,40 %), z toho 61 studentů jiného zaměření a 49 s humanitním, si nebyla vědoma faktu, že umělé oplodnění není lesbickým párům povoleno. Naopak 96 studentů (46,60 %), mezi nimiž se vyskytlo 53 studentů jiného zaměření a 43 s humanitním, je s touto skutečností obeznámeno.

Graf č. 24 – Legislativa týkající se homosexuality

Graf č. 24 uvádí názory studentů vysokých škol ohledně legislativy související s homosexualitou, zda je potřeba ji stále rozvíjet či nikoli. 170 studentů (82,52 %), z toho 89 studentů jiného zaměření a 81 s humanitním, si myslí, že by měl být rozvoj legislativy nadále podporován. Opačného názoru, že současná legislativní úprava je dostačující a není potřeba ji rozvíjet, je 36 studentů (17,48 %). Tuto odpověď zvolilo 25 studentů jiného zaměření a 11 s humanitním.

Poslední dotazníková položka dávala studentům vysokých škol možnost volného vyjádření k dané problematice. Proto zde uvádíme výčet těch nejzajímavějších dodatků.

Student č. 1

„Pro mě osobně je velice přínosné, že někteří z mých kamarádů jsou homosexuálně orientovaní, je zajímavé moct vidět tuto problematiku očima těch, kterých se to týká.“

Student č. 2

„Má-li někdo někoho rád a je to vzájemné, ať do toho jde. Chtějí-li děti a dokáží jim zajistit dostatečnou péči, přístup k informacím a lásku, měli by mít tu možnost. Proč je tak těžké dát lidem něco, co nikomu neublíží a je dostatečný počet lidí, kteří o to mají zájem?“

Student č. 3

„Naše společnost by vůbec neměla lidi rozdělovat na homosexuální a heterosexuální, ale přistupovat ke všem stejně bez rozdílu orientace.“

Student č. 4

„Pokud to tak příroda zařídí, že se někdo narodí jinak sexuálně orientovaný, tak je to přirozené, kdyby to nebylo přirozené, tak by to tak příroda nezařídila, ale dělo by se tak uměle člověkem, např. když někteří lidé pouze experimentují v oblasti sexuality.“

Student č. 5

„Bylo by skvělé informovat více veřejnost o příčinách vzniku homosexuality a utlumit trochu staromódní názory ohledně této věci.“

Student č. 6

„Mám pár homosexuálních přátel, vidím přístup společnosti a rozhodně se mi to nelíbí. Diskriminace v práci byla jen jedním z problémů. Nikdo nehleděl na to, že jsou inteligentní, schopní atd., jediné, co je určovalo, byla jejich odlišná sexuální orientace.“

6.1 Shrnutí výzkumného šetření

Výzkum byl zaměřen na zjištění pohledu na homosexualitu u studentů vysokých škol s humanitním a jiným než humanitním zaměřením. Na základě výsledků výzkumného šetření si odpovíme na stanovené výzkumné otázky a v závěru se zaměříme na názory studentů v závislosti na oborovém zaměření, kdy nás zajímalo, zda se jejich názory budou v něčem odlišovat.

Jak studenti vysokých škol pohlíží na homosexuálně orientované jedince?

Z výsledků výzkumu vyplývá, že celkem 159 studentů (77,18 %) vnímá páry stejného pohlaví jako rovnocenné heterosexuálním a zároveň se 195 z nich (94,66 %) přiklání k tomu, aby svou odlišnou sexuální orientaci netajili, ale naopak se s ní nebáli svěřit.

Studenti zaujímají vůči lidem s homosexuální orientací vesměs pozitivní přístup a záporné emoce pociťuje v jejich přítomnosti jen 10 jedinců (4,85 %). Příznivě se vyjadřovali i k projevům vzájemné náklonnosti na veřejnosti, pod které byly zahrnuty polibky a dotečky, kdy studenti nerozlišují mezi homosexuály a heterosexuály, a více jak polovina názorů,

tj. 113 (54,85 %), byla v přístupu k těmto projevům kladná, i když se vyskytlo i určité procento negativních ohlasů od 41 studentů (19,90 %).

Poté, co se studenti zamysleli a vcítili do situace, ve které se nacházejí homosexuálně orientované osoby, jsme zaznamenali, že by měli největší obavy z odmítnutí blízkých osob, kdy tento názor sdílelo 92 z nich (44,66 %), kdežto nemoci si v registrovaném partnerství osvojit dítě bylo označováno nejméně, a to v 36 případech (17,48 %).

Co se týče příčin homosexuality, podle názoru 77 studentů (37,38 %) má podstatný vliv kombinace vrozených dispozic (genů), vývoje v nitroděložním období a výchovy s prostředím. Tedy, že všechny zmíněné okolnosti spolu souvisí, ale samy o sobě nejspíše ke vzniku homosexuality nestačí, což v dnešní době tvrdí i většina odborníků (Pondělíček 2000, s. 154).

Jaké faktory podle studentů vysokých škol přispěly k vytvoření jejich názoru na homosexualitu?

Studenti byli nejprve dotázáni na otázku, odkud získali největší množství informací ohledně homosexuality, kdy byla v 94 případech (45,63 %) uvedena masmédia. Když jsme se ale zaměřili na to, co mělo podstatný vliv na vytvoření jejich názoru, téměř polovina, tj. 91 studentů (44,17 %), se přiklonila k osobnímu setkání s homosexuálně orientovaným člověkem. A ačkoli uváděli jako největší zdroj svých informací o homosexualitě právě masmédia, ve výsledku měla pramalý vliv na tvorbu jejich názoru a umístila se až na předposledním místě s 15 hlasy (7,28 %). Tento fakt můžeme s největší pravděpodobností přiřknout schopnosti kritického myšlení, na kterou kladou vysoké školy důraz. K neblahému zjištění ovšem došlo ve spojitosti se školami a pedagogy, kdy podle studentů přispěli nejmenší měrou jak v ohledu jejich informovanosti, tak v rámci tvorby názoru.

Z výsledků rovněž vyplývá, že 188 studentů (91,26 %) zná někoho, kdo je homosexuálně orientovaný. V tomto směru můžeme vidět, že se lidé se svou odlišnou orientací opravdu svěřují, což podle Stehlíkové a kol. (2007, s. 10) tvoří podstatnou součást coming outu.

Jak se podle studentů vysokých škol staví k homosexualitě současná společnost?

Na otázku, zda jsou homosexuálně orientované osoby diskriminovány, odpovědělo 153 studentů (74,27 %) z celkového počtu kladně a tvrdí, že v některých oblastech k tomu

skutečně dochází. Nejvíce bylo poukazováno na legislativní úpravu týkající se registrovaného partnerství a osvojování dětí, kterou zmínilo 65 studentů (50,78 %). Vyskytly se i reakce poukazující na přetrvávající předsudky vůči této sexuální menšině ze strany konkrétních skupin lidí např. homofobů či věřících.

V návaznosti na možnou diskriminaci v dnešní době nás zajímalo, zda je podle studentů společnost v oblasti homosexuality dostatečně informována. Ve výsledku dominovaly dva názory, podle nichž je většina lidí informována pouze okrajově, což si myslí 85 studentů (41,26 %), nebo naopak do určité míry informováni jsou, ale přesto by se na problematiku homosexuality mělo více zaměřovat, kdy toto přesvědčení sdílelo 69 studentů (33,50 %).

Dále studenti vnímání určité odlišnosti v přístupu k lesbickým párům a gay párům, kdy si 152 z nich (73,79 %) myslí, že ženské páry jsou společností více tolerovány. To může být dáno i tím, že ženy k sobě mají v přátelství obecně blíže než muži, a proto mohou být lesbické páry vnímány přirozeněji. Každá společnost má totiž podle Smetáčkové a Brauna (2009, s. 19) určitou představu jak o ženách, tak i mužích, respektive o jejich chování či vzhledu.

Jak studenti vysokých škol přistupují k oblasti registrovaného partnerství a osvojování dětí?

Téměř polovině dotázaných, tj. 92 studentům (44,66 %), by vadilo, kdyby jako homosexuálně orientovaní nemohli uzavřít manželství a 180 z nich (87,38 %) by podpořilo návrh, aby byl sňatek manželský umožněn i párům stejného pohlaví. Neboť homosexuální páry s uzavřeným partnerstvím mají ve srovnání s těmi manželskými v rámci české legislativy jen velmi omezená práva (Stehlíková et al., 2007, s. 28).

K možnosti osvojování dětí homosexuálními páry v partnerství přistupuje 166 studentů (80,58 %) pozitivně a nejvíce prosazovaným argumentem, který hovořil ve prospěch souhlasu, bylo, že všichni máme právo vychovávat děti, nebo že homosexuální rodina je schopná dítěti poskytnout vhodnější prostředí než ústavní zařízení. Naopak jako nejčastější důvody nesouhlasu uváděli studenti, že klasickým modelem rodiny je muž a žena, nebo že dnešní společnost na to ještě není připravena.

Ve spojitosti s osvojováním dětí homosexuálními páry v partnerství, byli studenti rovněž dotázáni, zda věděli o tom, že umělé oplodnění je v našem státě umožněno jen párům

opačného pohlaví. Odpovědi byly téměř vyrovnané, ale přece jen se více studentů, tj. 110 z nich (53,40 %), přiklánělo k tomu, že s tímto faktem nebyli obeznámeni.

Poslední otázka týkající se oblasti registrovaného partnerství a osvojování dětí, narážela v tomto směru na současnou legislativní úpravu, kdy se 170 studentů (82,52 %) vyjádřilo, že je potřebné ji nadále rozvíjet. Dne 6. srpna 2014 byla již sněmovně novela zákona o registrovaném partnerství předložena a má druhému z partnerů osvojení biologického dítěte svého protějšku umožnit (PROUD, 2014).

Studenti humanitního a jiného oborového zaměření

Hlavní výzkumná otázka se nezaměřovala pouze na zjištění názoru ohledně homosexuality u studentů vysokých škol, ale také na případné odlišnosti v závislosti na jejich oborovém zaměření, kdy se toto zaměření týká humanitních a jiných oborů.

Zaměříme-li se na otázku, odkud získali největší množství informací ohledně homosexuality, dominovala v 94 případech (45,63 %) odpověď „z masmédií“, kdy byl poměr mezi obory takřka vyrovnaný. 45 studentů s jiným oborovým zaměřením se přiklánělo i k rodině a přátelům, avšak z humanitních oborů zvolilo tuto možnost pouze 24 studentů. Osobní setkání s homosexuálně orientovaným člověkem přispělo u obou skupin největší měrou k vytvoření jejich názoru, druhou nejčastější odpovědí byli přátelé, které ale opět označilo více studentů s jiným než humanitním zaměřením, a to v poměru 28 : 14.

Z pohledu 153 studentů (74,27 %) v dnešní době stále dochází k diskriminaci jedinců s homosexuální orientací, ovšem více studentů s jiným oborovým zaměřením, tj. 34 z nich, oproti 19 studentům s humanitním zaměřením, se vyjádřilo, že tito lidé mají stejné podmínky jako všichni ostatní. V otázce, která se dotazovala, kdo nebo co páry stejného pohlaví znevýhodňuje, se u humanitních oborů častěji vyskytovala možnost, že k diskriminaci dochází především v oblasti legislativy, jež se týká registrovaného partnerství a osvojování dětí, kdežto jiné obory se více přikláněly k předsudkům a netoleranci ze strany homofobních osob.

Ohledně informovanosti společnosti v otázce homosexuality zvolily obě skupiny studentů s téměř stejným počtem odpovědí, že většina lidí je informována pouze okrajově, což se domnívalo celkem 85 z nich (41,26 %). Avšak více studentů s jiným oborovým zaměře-

ním v poměru 42 : 27 se přiklánělo i k tvrzení, že určitá informovanost mezi lidmi existuje, ale přesto by se na tuto oblast mělo více dbát.

Odlišnosti mezi studenty s humanitním a jiným oborovým zaměřením týkající se legislativní úpravy se nejvýrazněji projeví v otázce o osvojování dětí homosexuálními páry v partnerství, neboť studenti humanitního zaměření se vyjádřili záporně pouze ve 12 případech, kdežto u jiných oborů bylo proti celkem 28 studentů a jako důvod nesouhlasu nejčastěji uváděli, že klasickým modelem rodiny je muž a žena, nebo že páry stejného pohlaví nejsou vhodnými rodiči.

Celkově je pohled studentů bez ohledu na oborové zaměření k homosexualitě kladný, mezi jejich názory nejsou patrné zásadní rozdíly a jsou v této oblasti velmi otevření a schopní empatie. Homosexuálně orientovaní lidé jsou si této skutečnosti dozajista vědomi, což do určité míry potvrzuje i postřeh studenta, který se v poslední dotazníkové otázce vyjádřil: *„Fascinuje mne, jak moc vzrostl počet homosexuálů. Zajímalo by mne, zdali je to dáno pouze tím, že se v dnešní době ke své orientaci nestydí přiznat, anebo jde celkově o nárůst oproti minulému století (?).“*

6.2 Doporučení pro praxi

V doporučení pro praktické využití si pokusíme představit, jak a kde by se výsledky kvantitativního výzkumu zaměřeného na homosexualitu z pohledu studentů vysokých škol mohly uplatnit, či jaké další výzkumy by se v této oblasti daly realizovat.

Z výsledků výzkumného šetření vyplynulo, že u studentů přispěla úloha škol a pedagogů nejmenší měrou k jejich informovanosti a tvorbě názorů. Dále se domnívají, že lidé jsou v otázce homosexuality informováni spíše okrajově a velká část z nich se také vyjádřila, že by se na tuto problematiku mělo více zaměřovat, což lze nejlépe uskutečnit právě již na základních školách. V sexuální výchově by měly být zahrnuty širší souvislosti a oblast sexuální orientace a homosexuality by v žádném případě neměla být opomíjena. Pedagogové mají v tomto směru možnost nejen pomoci žákům v objasnění zmíněné problematiky, ale zároveň mohou prostřednictvím vhodných informací i vlastních zkušeností přispět k odbourání předsudků, kterými by sami neměli být ovlivněni.

I sociální pedagogové se mohou uplatňovat na pracovních pozicích, jejichž náplň souvisí s poradenstvím či realizací nejrůznějších projektů a preventivních programů, které se mohou homosexuality určitým způsobem dotýkat. Např. centra prevence mají ve své nabídce

preventivně zaměřených programů nejen pro žáky základních škol zahrnuté projekty týkající se lidské sexuality, kterých mohou školy pravidelně využívat, ovšem opět by v rámci jejich realizace neměla být opomíjena otázka sexuálních menšin.

Studenti vysokých škol se rovněž ve velké míře vyjádřili k souhlasu s osvojováním dětí páry stejného pohlaví v registrovaném partnerství, kdy se této legislativní úpravy stále nepodařilo dosáhnout, přitom prosazení tohoto práva by nemělo být nikoli krokem zpátky, ale kupředu. Ve prospěch homosexuálních párů hovoří i řada výzkumů, které dokazují, že rodiče stejného pohlaví nemají na vývoj dítěte negativní vliv. Proto v návaznosti na výše zmíněné zaměření se na informovanost by program pojednávající o výchově dětí homosexuálními páry i celkově o této sexuální orientaci podpořil osvětu tématu. Lidem by se tak formou ucelených a podložených informací více přiblížilo, jak se situace ve skutečnosti má a zároveň by v této oblasti podporoval společenskou akceptaci.

Výsledky námi realizovaného výzkumu mohou sloužit i jako podklad právě pro homosexuálně orientované osoby, kterým se tak přiblíží skutečnost, s jakou jsou studenty vnímáni. Někteří homosexuálové, jež se zúčastnili výzkumného šetření přímo požádali, aby jim bylo po zpracování dat poskytnuto vyhodnocení.

V souvislosti s osvojováním dětí by bylo také velmi zajímavé zrealizovat výzkum, který by se týkal jejich názoru na možnost, že by byly vychovávány dvěma otci nebo matkami. Výzkumným souborem by v tomto případě mohly být děti z dětských domovů či jiných zařízení.

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce se zabývala problematikou homosexuality z pohledu studentů vysokých škol.

V teoretické části jsme se věnovali vymezení základního pojmosloví z oblasti lidské sexuality, na kterou plynule navázala kapitola zabývající se přímo otázkou homosexuality. Třetí klíčová kapitola zachycuje proměny v přístupu k homosexuálně orientovaným jedincům od dob minulých až po současnost, neboť i pro dnešní společnost se jedná o poměrně kontroverzní téma, které je schopné vyvolat vášnivé diskuze. Česká republika sice projevuje v otázce homosexuality relativně liberální přístup, avšak i u nás vůči této sexuální menšině nadále přetrvávají určité předsudky, které mají svůj původ v nedostatečných či často zkreslených informacích (Nedbálková, 2007, s. 24; s. 5). Proto je potřebné usilovat o objasnění těchto mylných závěrů a nedorozumění, které přispěje k odbourání výše zmíněných předsudků a zároveň k posílení společenské akceptace homosexuálů.

Cílem praktické části bylo zjistit názor u studentů vysokých škol na homosexualitu a případné odlišnosti v závislosti na jejich oborovém zaměření, kdy se toto zaměření týkalo humanitních a jiných oborů. Osloveni proto byli studenti Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a České zemědělské univerzity v Praze. Z výsledku výzkumu vyplynulo, že celkově se studenti bez ohledu na své oborové zaměření staví k homosexualitě kladně a jsou v této oblasti velmi vstřícní. Páry stejného pohlaví vnímají jako rovnocenné heterosexuálním a přítomnost homosexuálně orientovaných osob jim není nepříjemná. Avšak domnívají se, že společnost přistupuje k lesbickým párům s větší tolerancí než ke gay párům. Dále upozorňují na skutečnost, že v některých oblastech jsou homosexuálové znevýhodněni a byli by ochotni podpořit změnu legislativy, která souvisí s osvojováním dětí homosexuálními páry v partnerství. Výsledky také přináší závěry, že studenti nemají valné mínění o informovanosti lidí ve společnosti a rovněž uváděli školu a pedagogy na posledním místě v rámci otázek, odkud získali největší množství informací o homosexualitě, či kdo podle nich nejvíce přispěl k vytvoření jejich názoru. Tato skutečnost by se měla stát impulsem pro samotné pedagogy či centra prevence.

Co se týká odlišností v souvislosti s oborovým zaměřením, vyskytly se mezi názory studentů jen drobné rozdíly, které byly nejvíce patrné v oblasti týkající se legislativní úpravy, konkrétně v přístupu k registrovanému partnerství a osvojování dětí. Na základě analýzy a interpretace výsledků výzkumu můžeme tedy pokládat stanovené cíle za naplněné.

Bakalářská práce může být dále přínosem nejen pro všechny, kteří mají zájem dozvědět se něco o homosexualitě jako takové či o pohledu studentů na tuto problematiku, ale také pro samotné homosexuálně orientované osoby, kterým se tímto naskýtá možnost dozvědět se bližší informace o tom, jak jsou studenty vnímáni.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ATKINSON, Rita L. et al., 2003. *Psychologie*. Vyd. 2. Praha: Portál. ISBN 80-7178-640-3.
- [2] BAILEY Michael a Richard PILLARD, 1995 cit. podle Rita L. ATKINSON et al., 2003. *Psychologie*. Vyd. 2. Praha: Portál. ISBN 80-7178-640-3.
- [3] BRZEK, Antonín a Jaroslava PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, 1992. *Třetí pohlaví*. Praha: Scientia Medica. ISBN 80-85526-03-4.
- [4] FANEL, Jiří, 2000. *Gay historie*. Praha: Dauphin. ISBN 80-7272-010-4.
- [5] FIFKOVÁ, Hana, 1998. *O sexu s Hankou*. Praha: Grada. ISBN 80-7169-673-0.
- [6] HAMER, Dean H. et. al., 1993 cit. podle Pavlína JANOŠOVÁ, 2000. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. Praha: Karolinum. ISBN 80-7184-954-5.
- [7] HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ, 2010. *Velký psychologický slovník*. Vyd. 4. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-686-5.
- [8] CHRÁSKA, Miroslav, 2007. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1369-4.
- [9] JANOŠOVÁ, Pavlína, 2000. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. Praha: Karolinum. ISBN 80-7184-954-5.
- [10] NEDBÁLKOVÁ, Kateřina, 2007. *Láska je láska: když choděj kluci s klukama a holky s holkama*. Brno: GaTe. ISBN 978-80-239-9050-8.
- [11] ONDRISOVÁ, Sylvia et al., 2002. *Neviditelná menšina: čo (ne)vieme o sexuálnej orientácii*. Bratislava: Nadácia Občan a demokracia. ISBN 80-968528-5-X.
- [12] PECHOVÁ, Olga, 2007a. Diskriminace sexuálních minorit v ČR. In: *Antidiskriminační vzdělávání a veřejná správa v ČR: příručka pro zaměstnance veřejné správy*. Praha: Multikulturní centrum Praha. ISBN 978-80-239-9597-8.
- [13] PECHOVÁ, Olga, 2007b. Homofobie, heterosexismus, diskriminace sexuálních minorit? In: *Antidiskriminační vzdělávání a veřejná správa v ČR: příručka pro zaměstnance veřejné správy*. Praha: Multikulturní centrum Praha. ISBN 978-80-239-9597-8.
- [14] POLÁŠKOVÁ, Eva, 2009. *Plánovaná lesbická rodina: klíčové aspekty přechodu k rodičovství*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-5013-6.

- [15] PONDĚLÍČEK, Ivo, 2000. *Každopádně sexualita: asi 50 tisíc slov o sexu pro mladé a starší*. Praha: Otakar II. ISBN 80-86355-49-7.
- [16] PROCHÁZKA, Ivo, 2002. *Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*. Brno: STUD. ISBN 80-238-8850-01.
- [17] SEIDL, Jan et al., 2012. *Od žaláře k oltáři: emancipace homosexuality v českých zemích od roku 1867 do současnosti*. Brno: Host. ISBN 978-80-7294-585-6.
- [18] SMETÁČKOVÁ, Irena a Richard BRAUN, 2009. *Homofobie v žákovských kolektivech: homofobní obtěžování a šikana na základních a středních školách - jak se projevuje a jak se proti ní bránit*. Praha: Úřad vlády ČR. ISBN 978-80-7440-016-2.
- [19] STEHLÍKOVÁ, Džamila et al., 2007. *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*. Praha: Úřad vlády ČR. ISBN 978-80-87041-33-8.
- [20] ŠILEROVÁ, Lenka, 2003. *Sexuální výchova: jak a proč mluvit s dětmi o sexualitě*. Praha: Grada. ISBN 80-247-0291-6.
- [21] VÁGNEROVÁ, Marie, 2012. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vyd. 2. Praha: Karolinum. ISBN 9788024621531.
- [22] WEISS, Petr et al., 2010. *Sexuologie*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2492-8.
- [23] ZVĚŘINA, Jaroslav, 2003. *Sexuologie (nejen) pro lékaře*. Brno: CERM. ISBN 80-7204-264-5.

LEGISLATIVNÍ ZDROJE

- [1] ČESKO. Zákon č. 115 ze dne 26. ledna 2006, o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 38, s. 1362 - 1368. ISSN 1211-1244. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-115>
- [2] ČESKO. Sdělení Českého statistického úřadu č. 348 ze dne 14. prosince 2015, o zavedení Klasifikace oborů vzdělání. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2015, částka 148, s. 4657 - 4662. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-348>

INTERNETOVÉ ZDROJE

- [1] Centrum veřejného mínění. Postoje veřejnosti k právům homosexuálů – květen 2015 [online]. 24. 6. 2015 [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7395/f3/ov150624.pdf
- [2] PROUD. Novela zákona o registrovaném partnerství [online]. © 2014 [cit. 2015-11-04]. Dostupné z: <http://www.proudem.cz/novinky/145-novela-zakona-o-registrovanem-partnerstvi-byla-predložena.html>
- [3] TALANDOVÁ, Jaroslava, 1997. *Sociální postavení lesbických žen a alternativní modely v kontextu heterosexuální společnosti* [online]. 29. 3. 2013 [cit. 2015-10-21]. Dostupné z: <http://web.archive.org/web/20071217011126/http://www.scalex.cz/sophia/taland/obsah.htm>
- [4] Vláda České republiky. Ministr Jiří Dienstbier na tiskové konferenci k novele zákona o registrovaném partnerství [online]. © 2009 - 2015 [cit. 2015-11-04]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/pri-uradu-vlady/jiri-dienstbier/aktualne/ministr-jiri-dienstbier-na-tiskove-konferenci-k-novele-zakona-o-registrovanem-partnerstvi-134811/>

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1 – Oborové zaměření studentů vysokých škol	33
Graf č. 2 – Humanitní obory	34
Graf č. 3 – Jiné než humanitní obory	35
Graf č. 4 – Příčiny vzniku homosexuality	36
Graf č. 5 – Vnímání homosexuálních párů	37
Graf č. 6 – Pocity v přítomnosti homosexuálně orientovaných.....	37
Graf č. 7 – Názor studentů na život homosexuálně orientovaných	38
Graf č. 8 – Vcítění se do situace homosexuálně orientovaných	39
Graf č. 9 – Přístup k homosexuálním a heterosexuálním projevům na veřejnosti	40
Graf č. 10 – Setkání s homosexuálně orientovaným člověkem	41
Graf č. 11 – Zdroje informací ohledně homosexuality	42
Graf č. 12 – Kdo/co ovlivnilo vytvoření názoru na homosexualitu.....	43
Graf č. 13 – Názor na diskriminaci homosexuálů ze strany společnosti	44
Graf č. 14 – V čem/kým jsou homosexuální páry diskriminovány nejvíce.....	45
Graf č. 15 – Vnímání lesbických a gay párů společností 1.....	46
Graf č. 16 – Vnímání lesbických a gay párů společností 2.....	46
Graf č. 17 – Informovanost společnosti v oblasti homosexuality.....	47
Graf č. 18 – Názor na osvojování dětí registrovanými páry	48
Graf č. 19 – Důvody souhlasu s osvojováním dětí registrovanými páry	49
Graf č. 20 – Důvody nesouhlasu s osvojováním dětí registrovanými páry	50
Graf č. 21 – Manželství versus registrované partnerství	51
Graf č. 22 – Názor na uzavírání manželství homosexuálními páry.....	51
Graf č. 23 – Otázka umělého oplodnění	52
Graf č. 24 – Legislativa týkající se homosexuality.....	53

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P I: Dotazník.....	67
----------------------------	----

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Vážení respondenti,

jsem studentkou oboru Sociální pedagogika na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně a obracím se na Vás s prosbou o vyplnění krátkého dotazníku, který poslouží jako podklad pro mou bakalářskou práci na téma „Homosexualita z pohledu studentů vysokých škol“.

Dotazník je určený Vám, studentům, kteří aktuálně studujete na vysoké škole, je zcela anonymní a Vaše odpovědi budou použity pouze pro účely výzkumného šetření. V uzavřených otázkách je možné označit jen jednu odpověď.

Děkuji za Váš čas a spolupráci.

Hana Pilišková.

---

1. Jste studentem oboru s humanitním zaměřením?

- a) Ano
- b) Ne

Uved'te prosím název oboru, který nyní studujete:

.....

2. Co podle Vás stojí za vznikem homosexuality?

- a) Vrozené dispozice (geny)
- b) Vývoj v nitroděložním období
- c) Výchova a prostředí
- d) Vliv mají všechny zmíněné okolnosti
- e) Jiné .....

3. Páry stejného pohlaví vnímáte jako ...?

- a) Rovnocenné heterosexuálním
- b) Podřadné heterosexuálním
- c) Nevím, nikdy jsem nad tím nepřemýšlel/a

4. Jaké emoce pociťujete nebo si myslíte, že byste pociťovali v přítomnosti homosexuála?

- a) Kladné emoce (např. radost, rozpaky, zvědavost)
- b) Neutrální emoce (např. pocit klidu, pohody)
- c) Záporné emoce (např. hněv, opovržení, obavy)

5. Jaké z následujících tvrzení nejlépe vystihuje Váš názor?

- a) Homosexuálové by neměli svou orientaci skrývat, ale žít plnohodnotný život s osobou stejného pohlaví
- b) Homosexuálové by měli svou orientaci potlačovat a snažit se žít ve vztahu s osobou opačného pohlaví

6. Co by Vám nejvíce vadilo, kdybyste byl/a homosexuálně orientován/a?
a) Nemožnost osvojit si v registrovaném partnerství dítě
b) Obavy z odmítnutí blízkých osob
c) Diskriminace ze strany společnosti
d) Jiné .....
7. Jak na veřejnosti přistupujete k heterosexuálním a homosexuálním projevům jako jsou doteky a polibky?
.....
.....
.....
8. Znáte se s někým z Vaše okolí, o kom víte, že je homosexuálně orientovaný?
a) Ano
b) Ne
c) Nevím
9. Odkud jste získal/a největší množství informací ohledně homosexuality?
a) Od rodiny a přátel
b) Od pedagogů ve škole
c) Z masmédií
d) Jiné .....
10. Kdo nebo co si myslíte, že nejvíce přispělo k vytvoření Vašeho názoru na homosexualitu?
a) Rodina
b) Škola
c) Přátelé
d) Masmédia
e) Osobní setkání s homosexuálně orientovaným člověkem
f) Jiné .....
11. Domníváte se, že jsou homosexuálně orientovaní jedinci v dnešní době diskriminováni?
a) Ano, v některých oblastech k tomu dochází
b) Ne, mají stejné podmínky jako ostatní
- Pokud je Vaší odpovědí ano, uveďte prosím, v čem nebo kým jsou podle Vás diskriminováni nejvíce?
.....
12. Myslíte si, že lesbické páry vnímá společnost jinak než gay páry?
a) Ano
b) Ne

13. Jak podle Vás dnešní společnost vnímá lesbické a gay páry?
- a) K lesbickým párům je více tolerantní
  - b) Je více tolerantní ke gay párům
  - c) Je stejně tolerantní k oběma párům
  - d) Není tolerantní k lesbickým ani gay párům
14. Myslíte si, že je společnost v oblasti homosexuality dostatečně informována?
- a) Ano, myslím si, že v dnešní době se o tom hodně mluví
  - b) Spíše ano, přesto by se na tuto problematiku mělo více zaměřovat
  - c) Spíše ne, většina lidí je informována pouze okrajově
  - d) Ne, myslím si, že společnost není vůbec objektivně informována
15. Souhlasíte, aby páry v registrovaném partnerství měly možnost osvojit si dítě?
- a) Ano, rozhodně souhlasím
  - b) Spíše ano
  - c) Spíše ne
  - d) Ne, rozhodně nesouhlasím

Svou odpověď prosím stručně zdůvodněte:

.....

16. Kdybyste byl/a homosexuálně orientován/a, vadilo by Vám, že nemůžete uzavřít sňatek?
- a) Ano
  - b) Ne
  - c) Nevím
17. Podpořil/a byste návrh, aby páry stejného pohlaví směly uzavírat manželství?
- a) Ano, svazek manželský by měl být umožněn i párům stejného pohlaví
  - b) Ne, svazek manželský by měl být umožněn pouze heterosexuálním párům
18. Víte, že umělé oplodnění je umožněno jen heterosexuálním párům?
- a) Ano, vím o tom
  - b) Ne, dozvěděl/a jsem se to až nyní
19. Myslíte si, že je potřeba dále rozvíjet legislativu týkající se homosexuality?
- a) Ano, je to potřeba
  - b) Ne, současná situace je v pořádku

20. Pokud máte zájem sdělit ještě nějaké informace týkající se homosexuality, zde máte prostor pro Vaše názory a myšlenky:

.....
.....
.....
.....